

W. van Ellinkhuizen

PRODUKTIE, VERBRUIK EN PRIJS VAN VARKENSVLEES IN DE E.E.G.,
HET VERENIGD KONINKRIJK EN DENEMARKEN GEDURENDE DE JAREN
1950 t/m 1960

Interne Nota No. 87

Mei 1963

INHOUDSOPGAVE

Blz.

1. PRODUKTIE EN CONSUMPTIE VAN VARKENSVLEES EN SPEK	5
2. DE VARKENSVLEESPRODUKTIE EN DE PRIJSONTWIKKE- LING VAN LEVENDE VARKENS	20
a. jaarprodukties en gemiddelde jaarprijzen	20
b. de afwijkingen van (jaar)produkties en de gemiddelde (jaar)prijzen	22
c. de varkenscyclus in de diverse landen	27
3. CONSUMPTIE PER HOOFD VAN DE BEVOLKING, INKOMEN EN (KLEIN)-HANDELSPRIJZEN	31
a. het vleesverbruik per hoofd van de bevolking; trends en gemiddelden	31
b. inkomen en vleesverbruik	33
c. kleinhandelsprijzen en producentenprijzen	43

1. PRODUKTIE EN CONSUMPTIE VAN VARKENSVLEES EN SPEK

Het begrip *p r o d u k t i e* is gehanteerd in de zin van totaalaanbod van vlees inclusief vet en exclusief eetbare afvalfen afkomstig van in het binnenland geslachte dieren van binnenlandse herkomst (inclusief geraamde huisslachtingen). De export van levende dieren is dus niet in dit totaal begrepen. De cijfers zijn, voor wat de landen van de Europese Economische Gemeenschap betreft, ontleend aan "Landbouwstatistiek No. 2, 1961" (publikatie van het Bureau voor de Statistiek van de Europese Gemeenschappen); de produktiecijfers voor Denemarken en het Verenigd Koninkrijk zijn uit de officiële landelijke statistieken geput.

De totale varkensvlees *c o n s u m p t i e* is afgeleid uit de produktie (als boven gedefinieerd) en het im- of exportsaldo. Hierbij is zoveel mogelijk aangesloten bij de consumptiecijfers zoals deze in de landelijke statistieken worden vermeld.¹⁾ Het bleek niet mogelijk met voorraden aan het begin en eind van een periode rekening te houden.

1) Voor de bij de E.E.G. aangesloten landen is op de verbruikscijfers, zoals deze in de landelijke statistieken beschikbaar kwamen, nog een correctie voor het vetverbruik toegepast volgens de normen vermeld in de publikatie "Struktur und Dynamik des Fleischverbrauchs in den Ländern der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft" (Dr. Adolf Weber, Göttingen; Sonderheft 11/12 Agrarwirtschaft.)

Tabel 1 geeft de totale produktie en consumptie van varkensvlees en spek voor de jaren 1950 t/m 1960 weer (zie ook de grafieken la t/m c). Er blijkt in Denemarken en Nederland in alle jaren veel meer varkensvlees geproduceerd te zijn dan voor voorziening in de behoefte van de eigen bevolking nodig was. België/Luxemburg en Frankrijk zijn zelfvoorzienend; in West-Duitsland, Italië en (vooral) het Verenigd Koninkrijk schiet de binnenlandse produktie nog te kort.

In de betrokken landen neemt de produktie van varkensvlees ten opzichte van de totale vleesproduktie (= runderen/kalveren, varkens, schapen, paarden en slachtpluimvee) een belangrijke plaats in. Dit is in tabel 2 tot uitdrukking gebracht. Uit deze tabel blijkt verder, dat de verhouding produktie varkensvlees:produktie ander vlees niet aan grote veranderingen onderhevig is geweest.

Tabel 2

PRODUKTIE VAN VARKENSVLEES EN SPEK IN % VAN DE TOTALE VLEESPRODUKTIE

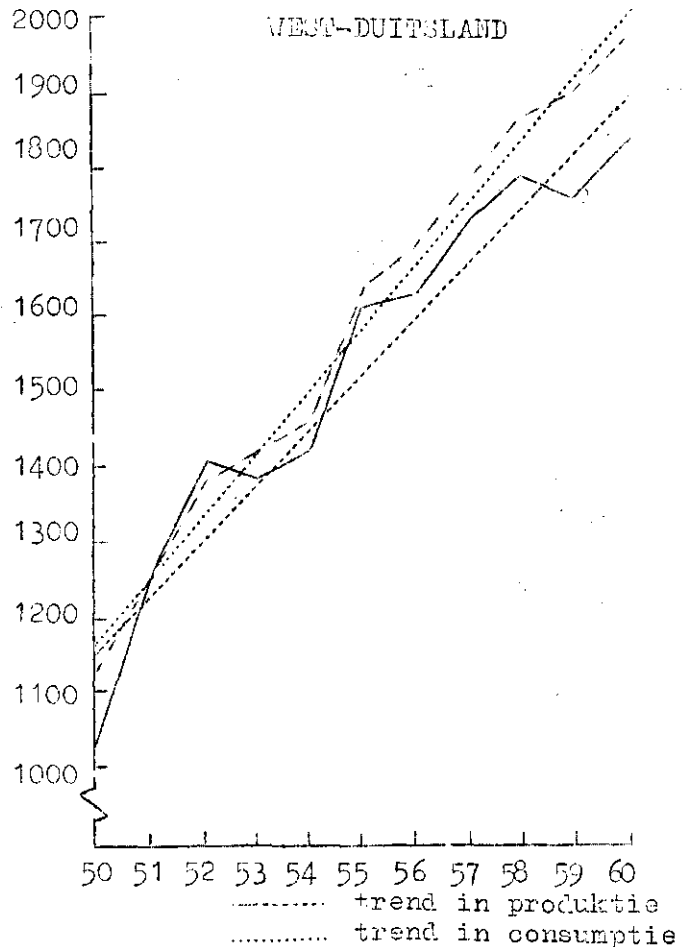
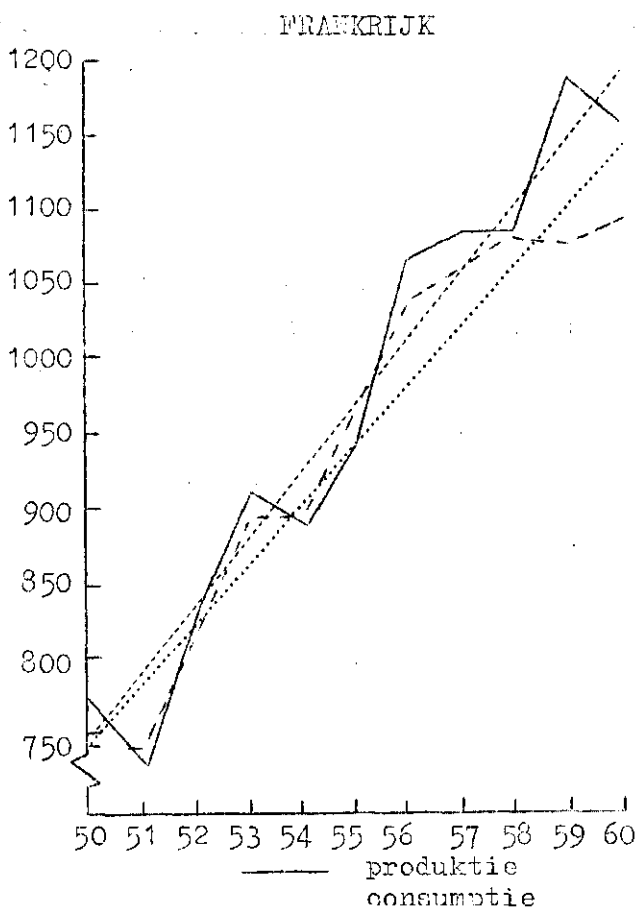
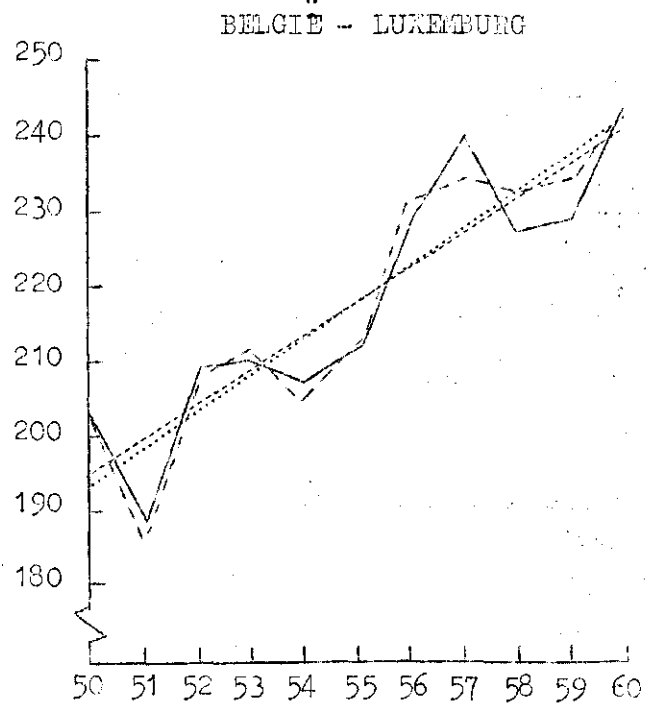
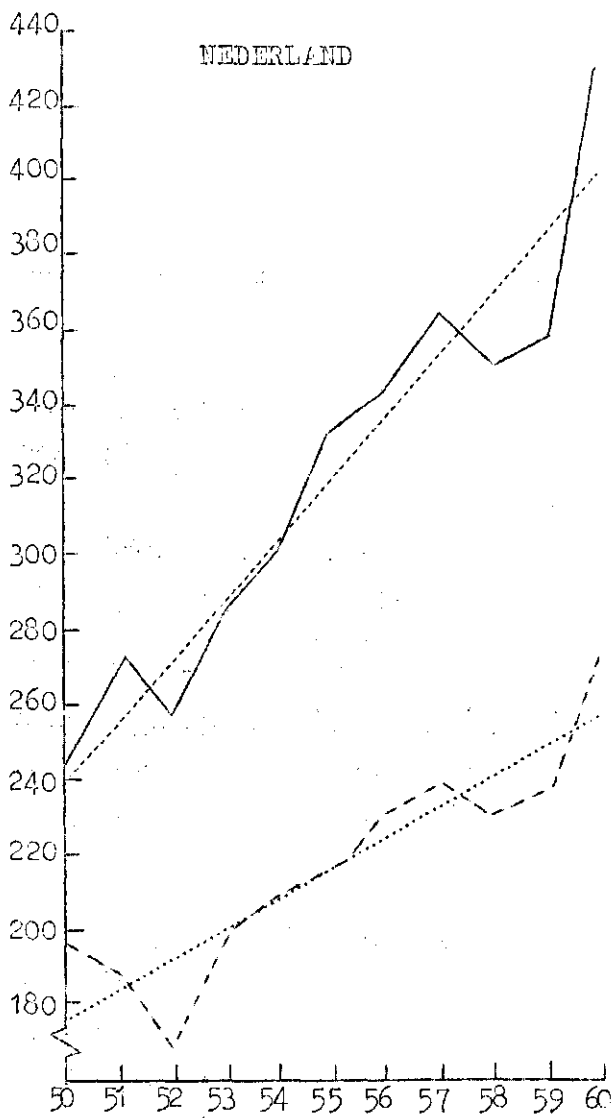
Landen	in de jaren											
	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1950 t/m 1960
Nederland	60,1	57,6	56,8	58,3	56,6	56,8	59,7	58,9	56,9	55,5	56,6	57,5
België/Luxemburg	53,6	50,0	51,7	50,5	47,9	47,8	51,0	51,8	46,4	45,1	46,3	49,1
Frankrijk	35,5	34,5	36,6	36,1	32,8	33,7	36,9	37,2	37,5	38,5	35,9	36,0
West-Duitsland	59,6	63,3	65,5	62,1	60,9	64,8	64,8	64,0	63,9	63,1	62,9	63,3
Italië	39,3	39,5	46,4	41,6	34,2	35,3	40,1	40,3	36,1	35,2	36,3	38,4
Totaal E.E.G.-landen	46,8	48,2	50,5	48,3	45,3	47,5	49,5	49,7	48,9	48,3	47,7	48,3
Verenigd Koninkrijk	27,7	29,3	37,6	38,9	39,0	40,1	35,3	35,4	37,1	36,9	33,5	35,8
Denemarken	71,4	73,1	71,3	74,0	73,2	74,3	70,2	71,8	72,3	73,7	73,1	72,7

Tabel 1

PRODUKTIE EN CONSUMPTIE VAN VARKENSVLEES EN SPEK

Produktie (in 1000 ton)	in de jaren										
	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
Nederland	243	272	256	284	300	332	343	363	350	356	435
België/Luxemburg	202	188	209	210	207	211	229	240	227	228	244
Frankrijk	775	737	842	911	892	943	1064	1086	1086	1190	1155
West-Duitsland	1022	1250	1395	1379	1406	1612	1618	1723	1778	1745	1819
Italië	267	254	358	337	276	286	367	363	343	362	401
Totaal E.E.G.-landen	2509	2701	3060	3121	3081	3384	3621	3775	3784	3881	4054
Verenigd Koninkrijk	336	361	514	558	682	667	621	642	700	693	656
Denemarken	355	395	380	466	502	515	472	525	531	585	622
Consumptie (in 1000 ton)											
Nederland	196	189	168	198	208	216	230	239	231	237	273
België/Luxemburg	202	185	208	211	204	212	231	234	232	234	242
Frankrijk	743	740	830	897	893	967	1042	1064	1078	1073	1088
West-Duitsland	1131	1251	1380	1421	1454	1626	1677	1767	1860	1888	1963
Italië	265	249	348	324	267	300	369	378	384	408	419
Totaal E.E.G.-landen	2537	2614	2934	3051	3026	3321	3549	3682	3785	3840	3985
Verenigd Koninkrijk	561	548	737	864	958	964	919	959	1017	1015	1046
Denemarken	138	131	140	160	166	163	163	180	187	196	194
Produktie in % van de consumptie											
Nederland	124	144	152	143	144	154	149	152	152	150	159
België/Luxemburg	100	102	100	100	101	100	99	103	98	97	101
Frankrijk	104	100	101	102	100	98	102	102	101	111	106
West-Duitsland	90	100	101	97	97	99	96	98	96	92	93
Italië	101	102	103	104	103	95	99	96	89	89	96
Totaal E.E.G.-landen	99	103	104	102	102	102	102	103	100	101	102
Verenigd Koninkrijk	60	66	70	65	71	69	68	67	69	68	63
Denemarken	257	302	271	291	302	316	290	292	284	298	321

PRODUKTIE EN CONSUMENTIE VAN VARKENS-
VLEES EN SPEK IN 1000 TON

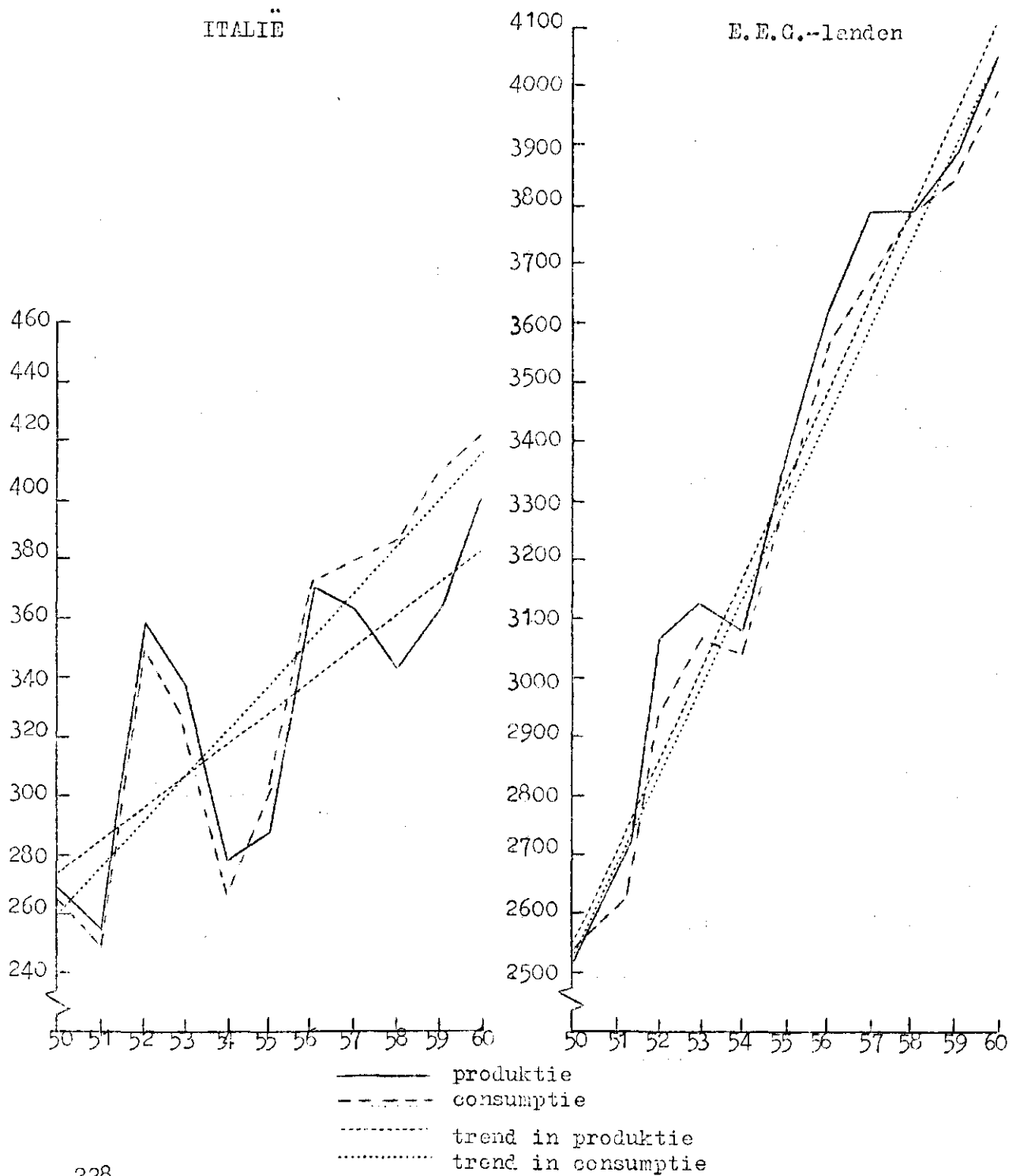


— produktie
- - - consumptie

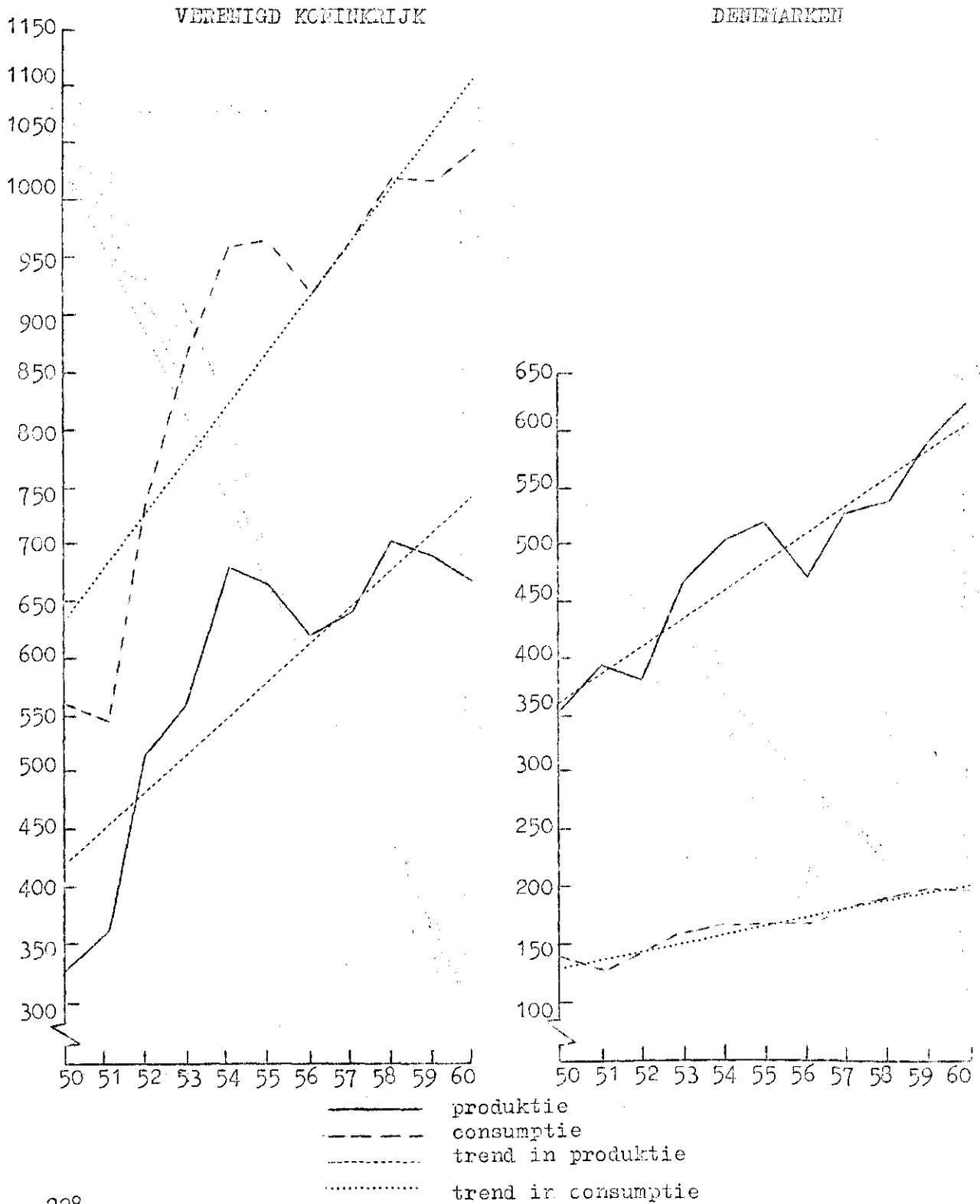
— trend in produktie
- - - trend in consumptie

Grafiek 1b

PRODUKTIE EN CONSUMENTIE VAN VARKENSVLEES EN SPEK IN 1000 TON



PRODUKTIE EN CONSUMPTIE VAN VARKEHSVLEES EN SPEK IN 1000 TON



De grafieken 1a t/m 1c geven tevens een inzicht in de basisbeweging (de trends) van de varkensvleesproduktie en -consumptie in de betrokken landen. Tabel 3 geeft nog een cijfermatig overzicht van deze ontwikkelingen.

Tabel 3

DE TOENEMING VAN DE PRODUKTIE EN HET VERBRUIK VAN VARKENSVLEES EN SPEK
IN DE PERIODE 1950 t/m 1960

Landen	Produktie 1)			Verbruik 1)			Bevolking in '60 in % v.d. bevolking in 1950
	1950 (1000 t)	Toeneming in de pe- riode (1000 t)	Toeneming in de periode (%)	1950 (1000 t)	Toeneming in de periode (1000 t)	Toeneming in de periode (%)	
Nederland	240	162	68	177	79	45	114
België/Luxemburg	195	46	24	193	49	25	106
West-Duitsland	1158	729	63	1171	824	70	110
Frankrijk	745	452	61	752	390	52	109
Italië	274	108	39	259	157	61	110
E.E.G.-landen	2612	1497	57	2552	1499	59	111
Verenigd Koninkrijk	421	327	78	631	481	76	105
Denemarken	367	239	65	133	65	49	107

1) Op trendafwijkingen gecorrigeerd.

Zoals uit tabel 3 kan worden opgemaakt, blijkt de grootste (relatieve) uitbreiding van de varkensvleesproduktie in het Verenigd Koninkrijk te hebben plaatsgehad. Direct hierna volgen Nederland, Denemarken, West-Duitsland en Frankrijk. Italië en België/Luxemburg nemen de laatste plaatsen in. De grootste absolute produktietoename had in West-Duitsland plaats, een toename (op basis van de berekende trend) van ca. 729.000 ton. De relatieve toename van het varkensvleesverbruik bedroeg in het Verenigd Koninkrijk 76%, in West-Duitsland 70%. De geringste groei, zowel wat de produktie als de consumptie betreft werd in België/Luxemburg waargenomen, nl. respectievelijk 24 en 25%. Voor het gehele gebied van de E.E.G.

bedroeg de produktie- en verbruikstoename respectievelijk 57 en 59%.

Tabel 4 vermeldt voor de onderscheiden landen de op trendbasis berekende jaarlijkse stijgingspercentages van de produktie en het verbruik van varkensvlees en spek. De desbetreffende percentages voor de totale vleesproduktie en -consumptie (varkensvlees en andere vleescategorieën tezamen) zijn ter vergelijking tevens opgenomen.

Tabel 4

DE OP BASIS VAN DE TRENDS BEREKENDE JAARLIJKSE GROEI VAN DE VLEESPRODUKTIE EN -CONSUMPTIE (IN % VAN DE TRENDWAARDE IN 1950)

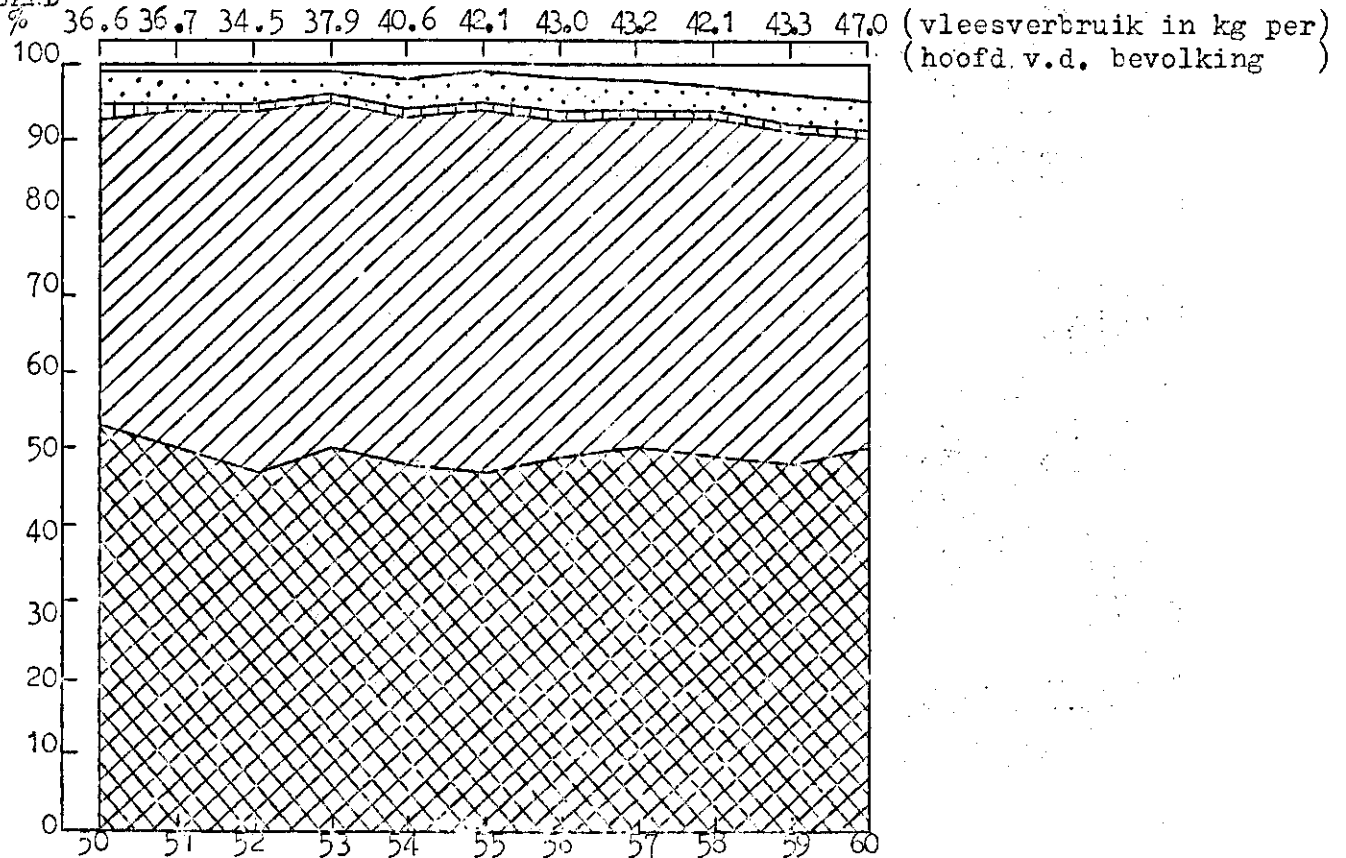
Landen	Varkensvlees (incl. spek)		Alle categorieën vlees tezamen	
	Produktie	consumptie	produktie	consumptie
Nederland	6,8	4,5	7,3	4,7
België/Luxemburg	2,4	2,5	4,0	3,5
West-Duitsland	6,3	7,0	5,9	7,5
Frankrijk	6,1	5,2	4,9	4,3
Italië	3,9	6,1	6,3	9,3
E.E.G.-landen	5,7	5,9	5,5	6,0
Verenigd Koninkrijk	7,8	7,6	6,3	5,8
Denemarken	6,5	4,9	6,4	2,7

In Italië, België/Luxemburg en Nederland steeg de totale vleesproduktie procentueel sneller dan de produktie van varkensvlees. In de andere landen was sprake van een relatief grotere toename van de varkensvleesproduktie. Wat de vleesconsumptie betreft: in Italië, het Verenigd Koninkrijk en Denemarken werden de grootste verschillen tussen de ontwikkeling van de varkensvleesconsumptie en die van de totale vleesconsumptie geconstateerd. In Denemarken en het Verenigd Koninkrijk was sprake van een sterkere relatieve groei van het varkensvleesverbruik; in Italië steeg het totale vleesverbruik sneller.

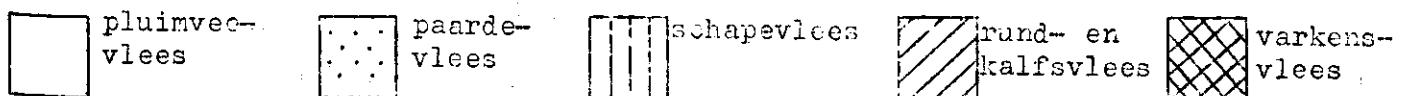
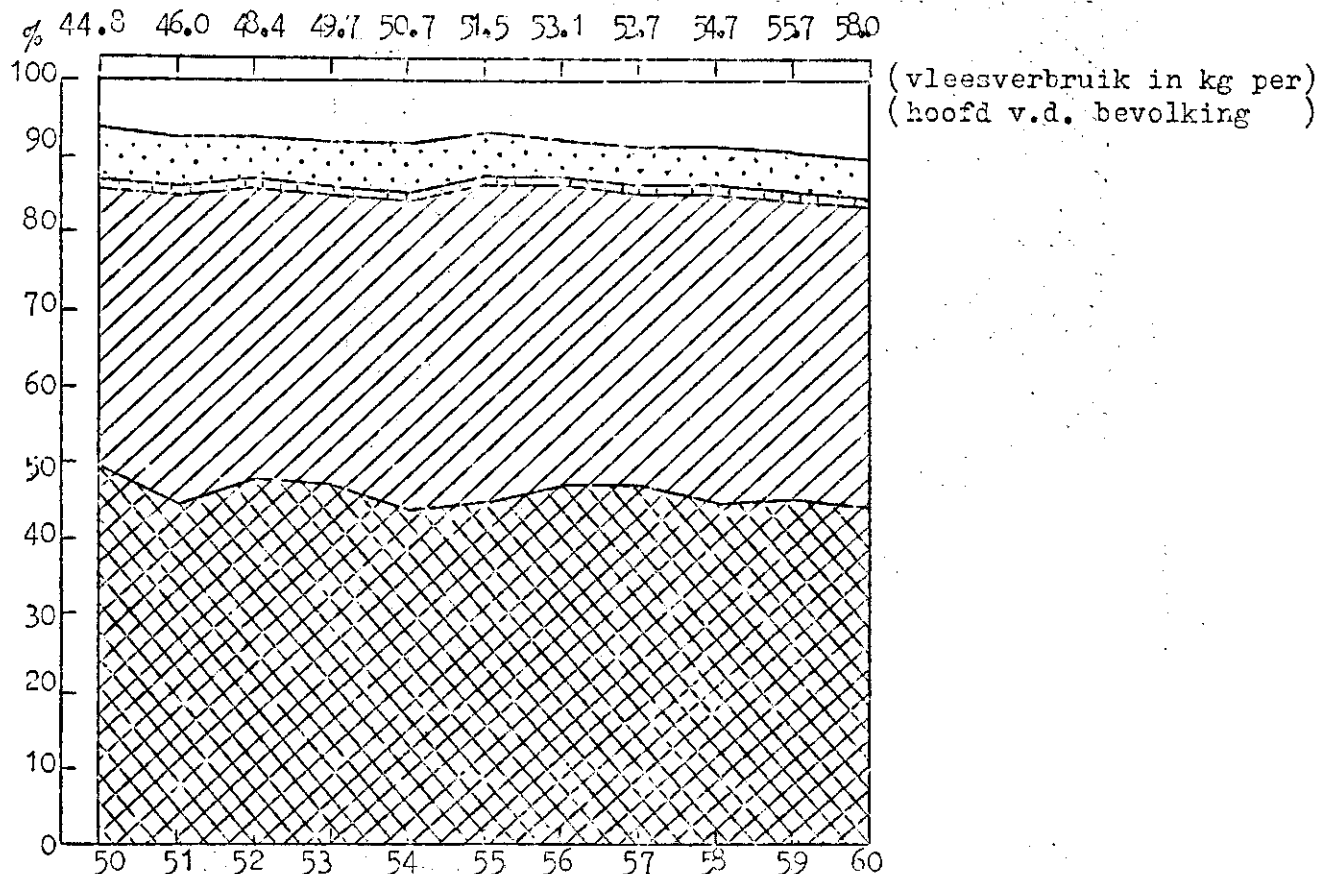
PROCENTUELE SAMENSTELLING v.d. VLEESCONSUMPTIE IN DE PERIODE

1950 t/m 1960

NEDERLAND



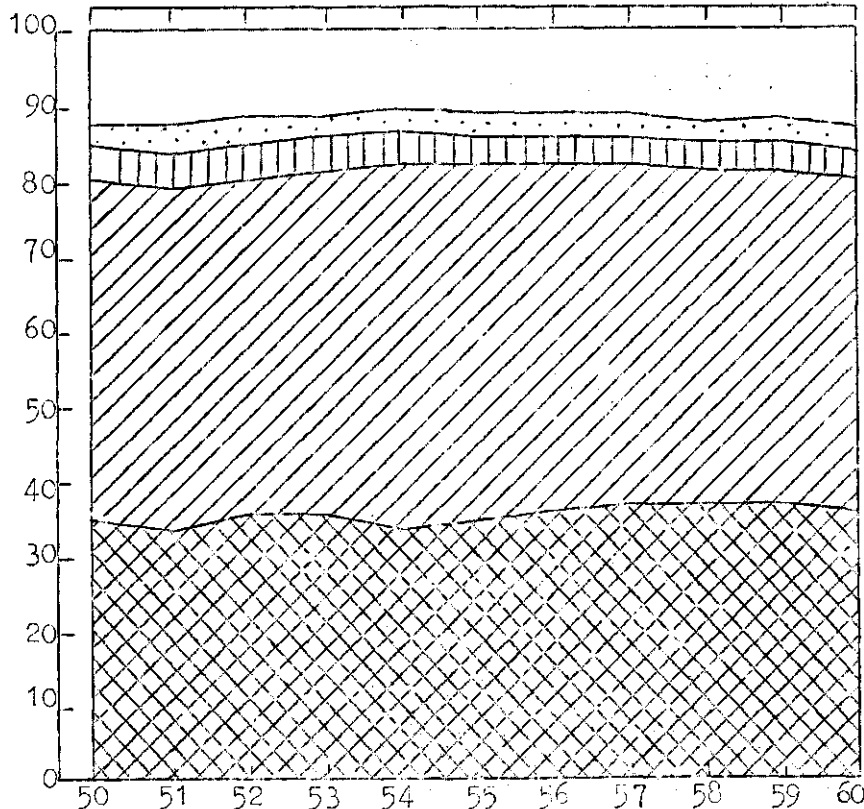
BELGIE - LUXEMBURG



PROCENTUELE SAMENSTELLING v.d. VLEESCONSUMPTIE IN DE PERIODE
1950 t/m 1960.

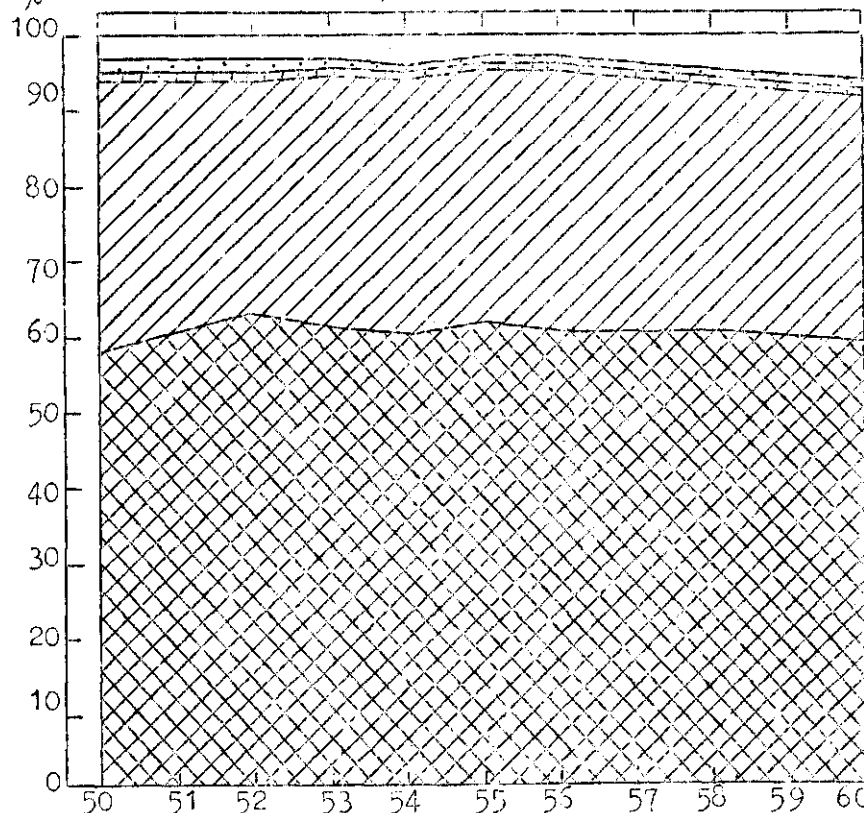
FRANKRIJK

% 51.1 51.6 55.0 53.6 61.8 63.5 65.7 65.7 64.7 64.0 67.6 (vleesverbruik in kg)
(per hoofd v.d. bev.)



WEST-DUITSLAND

% 37.8 39.8 42.1 44.9 46.7 49.9 51.9 53.7 55.8 57.2 59.6 (vleesverbruik in kg)
(per hoofd v.d. bevolking)

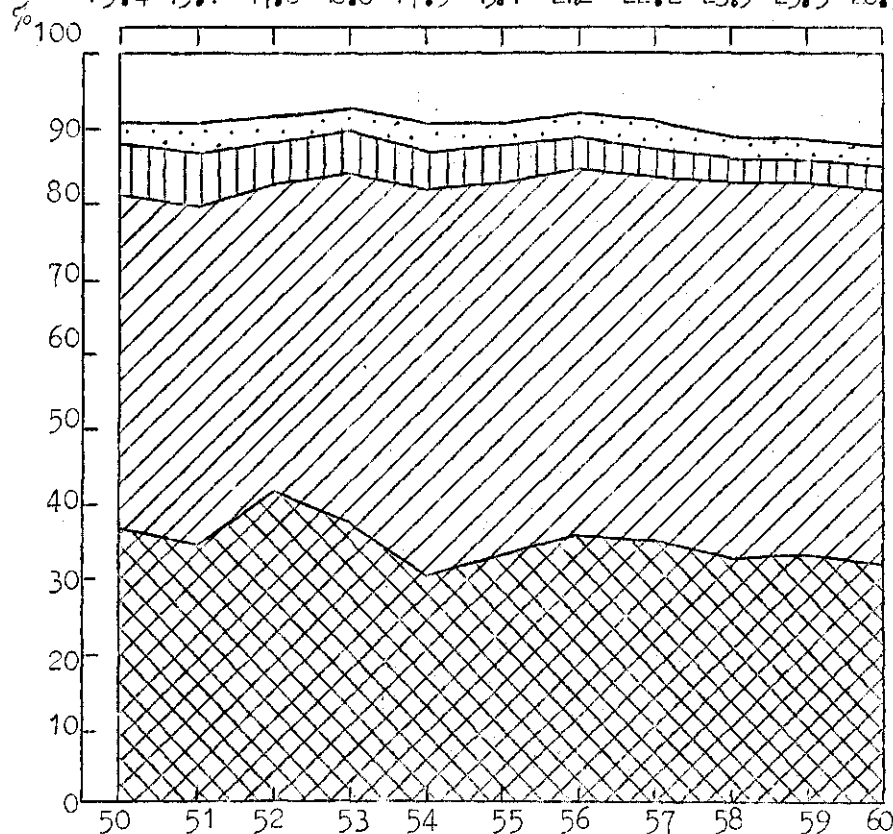


PROCENTUELE SAMENSTELLING v.d. VLEESCONSUMPTIE IN DE PERIODE

1950 t/m 1960

ITALIE

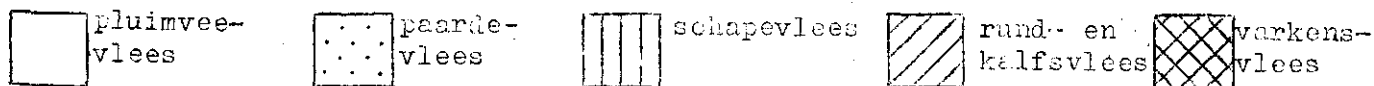
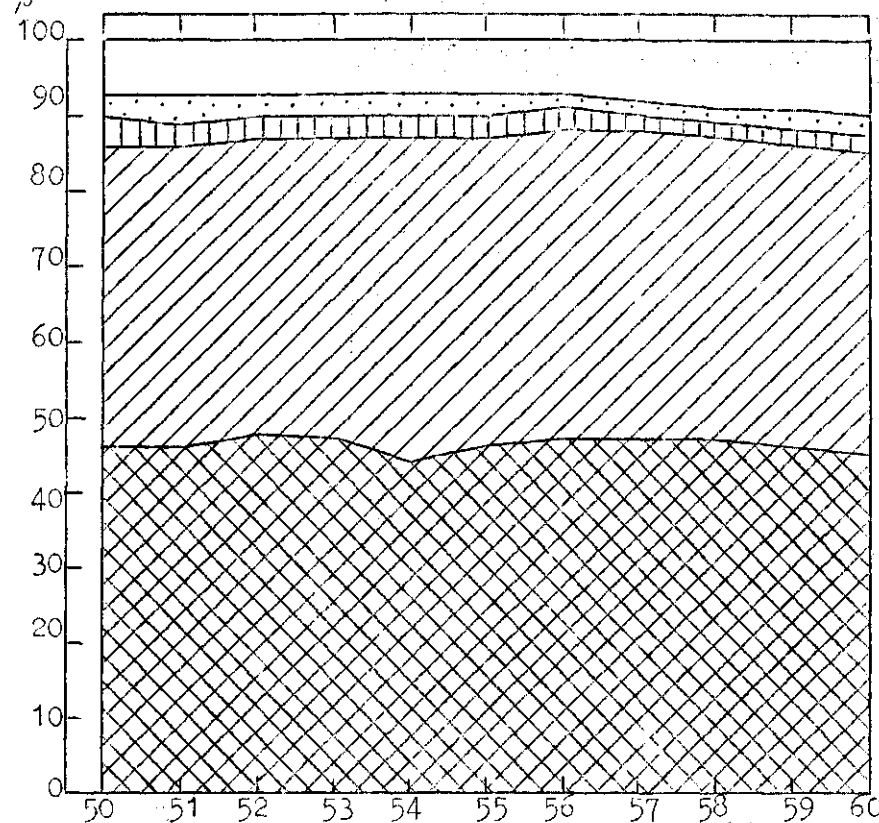
15.4 15.1 17.6 18.0 17.9 19.1 21.2 22.2 23.9 25.5 26.5 (vleesverbruik in kg)
(per hoofd v.d. bev.)



E.E.G.-LANDEN

35.1 35.9 38.2 40.4 42.0 44.0 46.2 47.0 48.0 48.8 51.2

(vleesverbruik in kg per)
(hoofd v.d. bevolking)

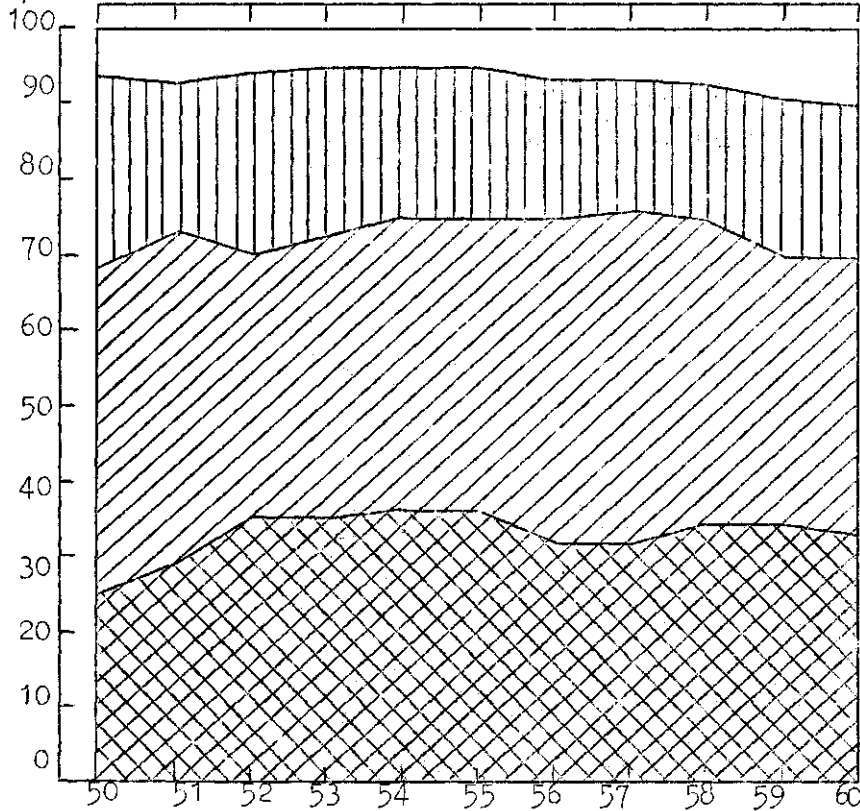


PROCENTUELE SAMENSTELLING VAN DE VLEESCONSUMPTIE IN DE PERIODE

1950 t/m 1960

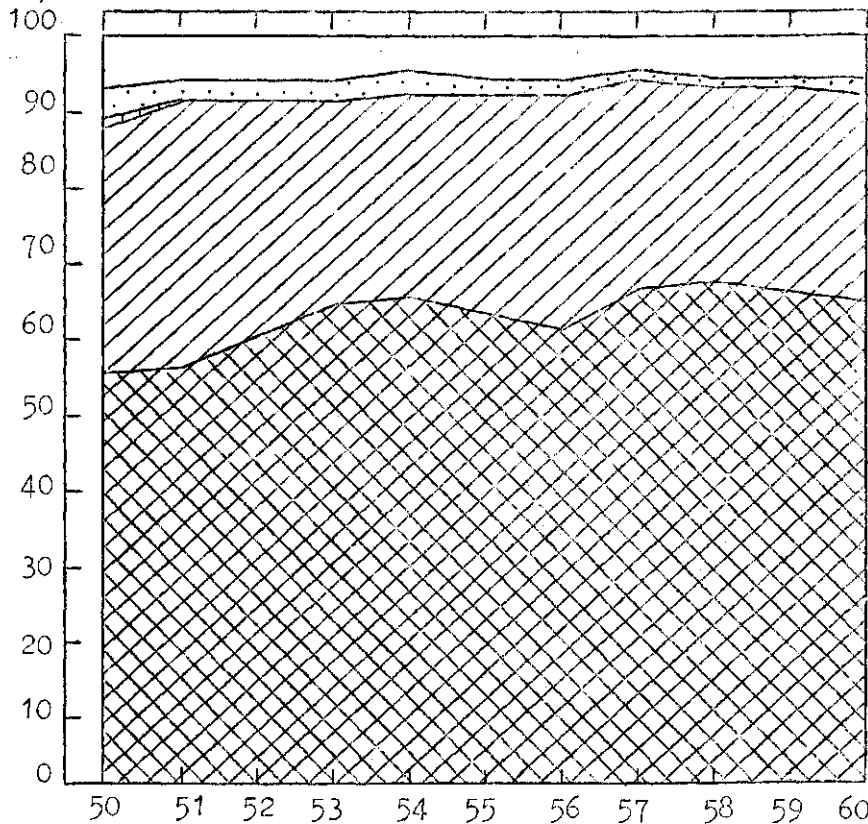
VERENIGD KONINKRIJK

% 44.0 37.0 41.8 48.0 51.8 52.9 56.0 57.1 57.2 57.2 59.7 (vleesverbruik in kg)
(per hoofd v.d. bev.)



DENEMARKEN

% 57.3 54.4 54.0 57.6 57.8 58.3 60.2 60.3 62.2 65.7 64.9 (vleesverbruik in kg pe
(hoofd v.d. bevolking)



228

pluimveevlees paardenvlees schapevlees rund- en kalbsvlees varkensvlees

Tabel 5

VERSCHILLEN IN DE PROCENTUELE GEMIDDELDE (TRENDMATIGE) JAARLIJKSE GROEI VAN
PRODUKTIE EN CONSUMPTIE, PERIODE 1950 t/m 1960

Landen	Varkensvlees	Alle vleescategorieën
Nederland	+ 2,3	+ 2,6
België/Luxemburg	- 0,1	+ 0,5
West-Duitsland	- 0,7	- 1,6
Frankrijk	+ 0,9	+ 0,6
Italië	- 2,2	- 3,0
E.E.G.-landen	- 0,2	- 0,5
Verenigd Koninkrijk	+ 0,2	+ 0,5
Denemarken	+ 1,6	+ 3,7

+ = produktie > consumptie

- = produktie < consumptie

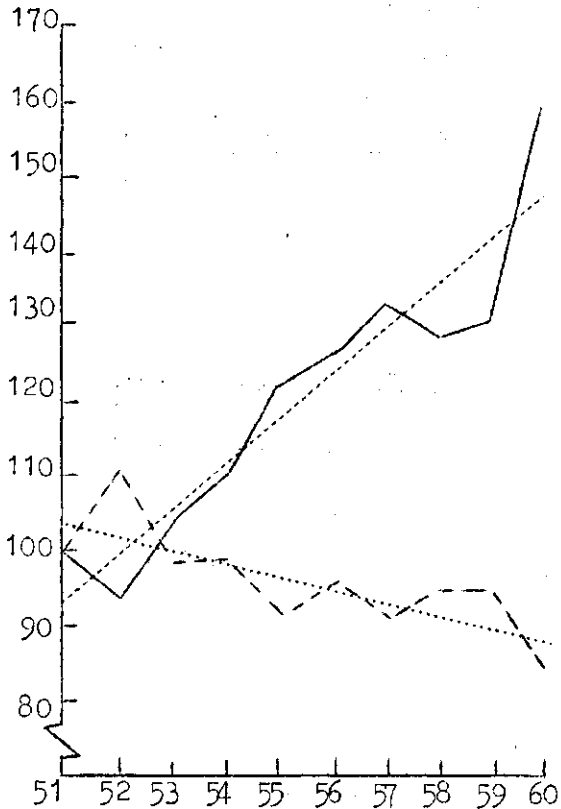
De ontwikkeling van de vleesproduktie en -consumptie in de betrokken landen vertoonde betrekkelijk geringe (procentuele) verschillen. De grootste afwijkingen zijn, zoals ook uit tabel 5 blijkt, voor de categorie "totaal"-vlees geconstateerd. De gemiddelde procentuele toename van de varkensvleesproduktie werd door die van de consumptie van deze vleessoort overtroffen in België/Luxemburg, West-Duitsland en Italië. In de andere landen steeg de produktie met een hoger percentage.

Uit de groep grafieken 2a ^{2/m} 2d blijkt de procentuele samenstelling van de vleesconsumptie in de jaren 1950 t/m 1960. Voor het totale E.E.G.-gebied is de onderlinge verhouding weinig gewijzigd. Het verbruik van pluimveevlees is in de laatste jaren relatief toegenomen, voornamelijk ten koste van rund- en kalfsvlees. De consumptie van varkensvlees en spek bleef zich in de betrokken 11 jaar rondom de 45% bewegen.

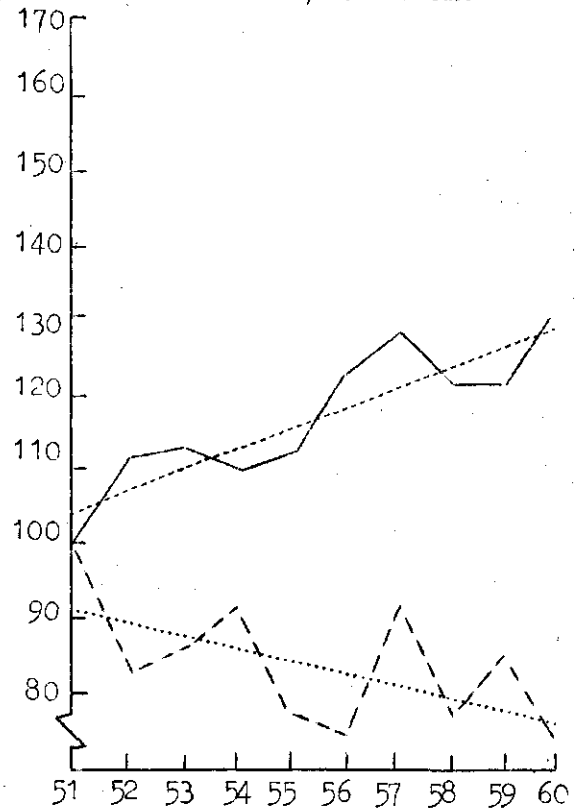
De tendens naar relatief meer slachtpluimvee en minder rund- en kalfsvlees deed zich in Nederland, Frankrijk, West-Duitsland en het Verenigd Koninkrijk voor. Verder bleef de verhouding tussen de onderscheiden vleescategorieën in deze landen - behalve in Frankrijk waar ook het relatieve aandeel van het varkensvleesverbruik toenam - min of meer constant. In België/Luxemburg en Italië wijzigde de onderlinge verhouding zich ten gunste van pluimvee en rund- en kalfsvlees. In Denemarken steeg de varkensvleesconsumptie relatief. Dit voornamelijk ten koste van de categorie rund- en kalfsvlees.

INDICES VAN PRODUCTIE EN MARKTPRIJZEN VAN VARKENS PER 100 KG LEVEND
GEWICHT IN NATIONALE VALUTA; BASIS 1951

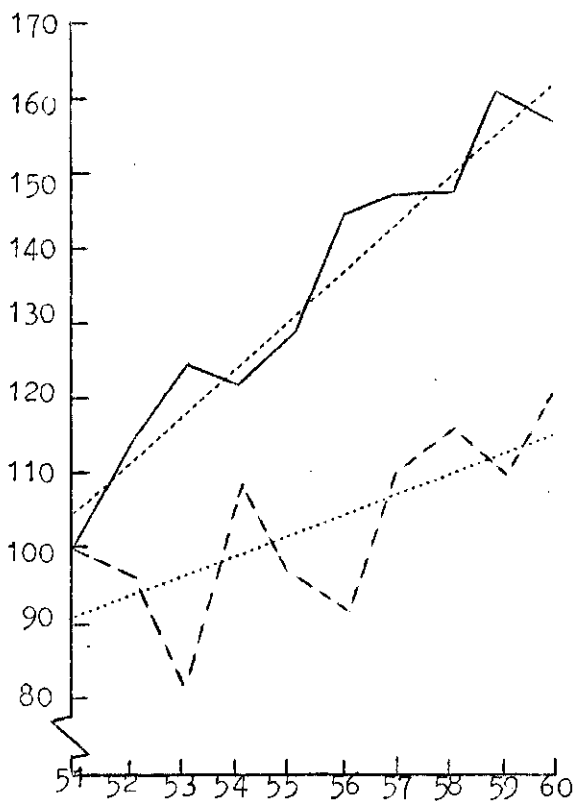
NEDERLAND



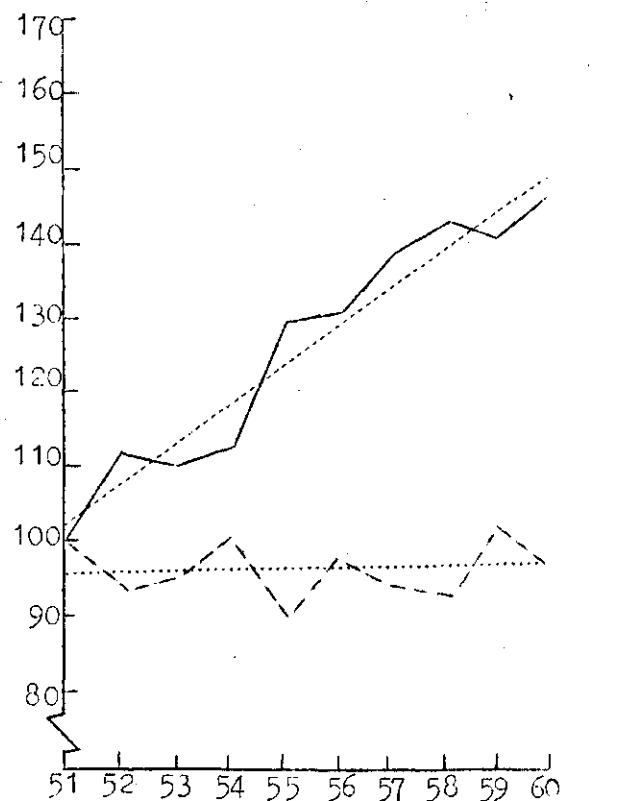
BELGIË/LUXEMBURG



FRANKRIJK

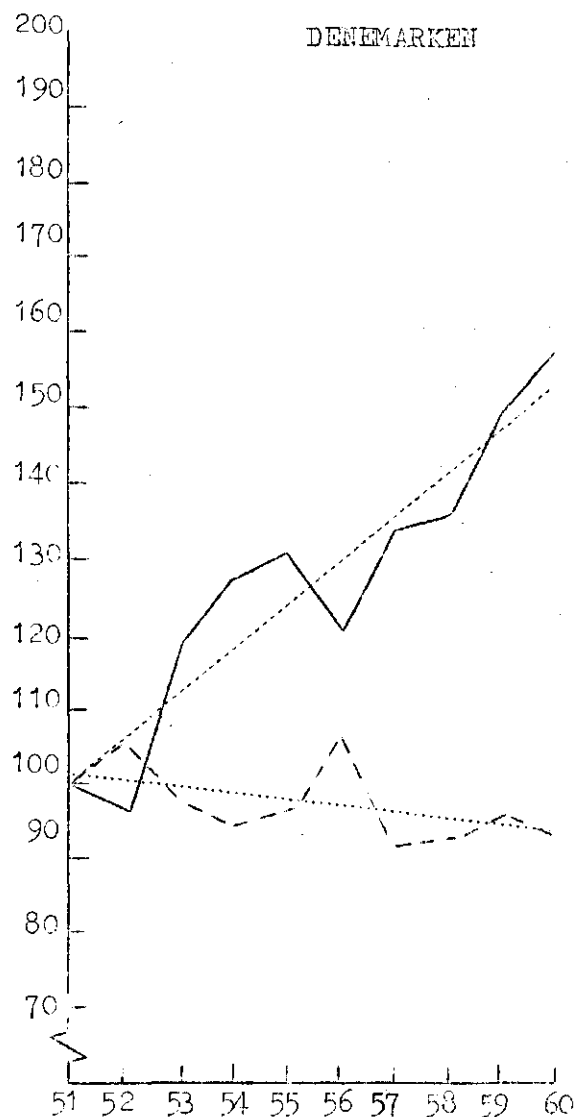
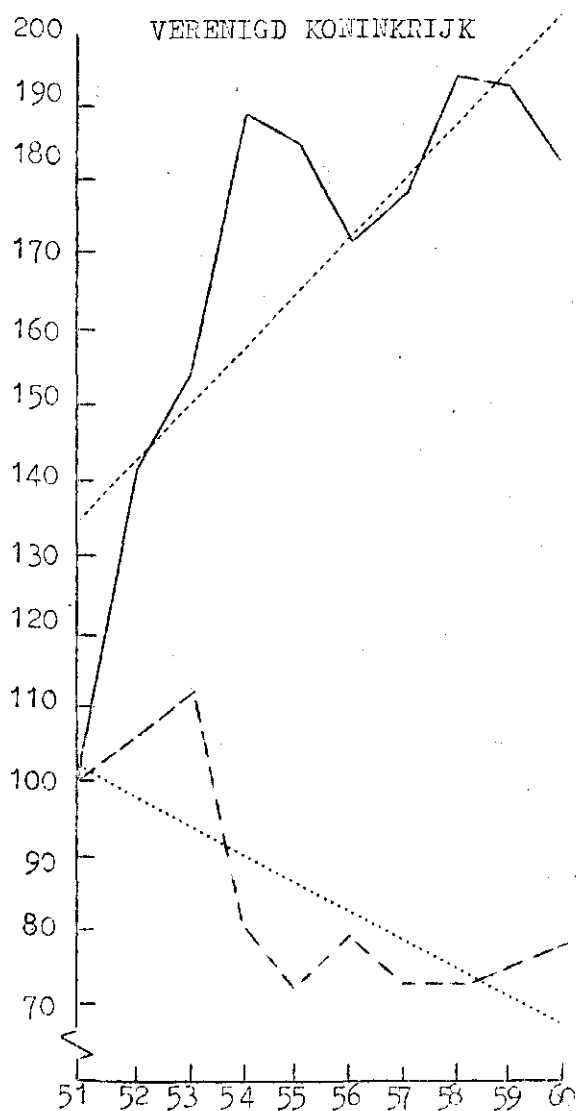
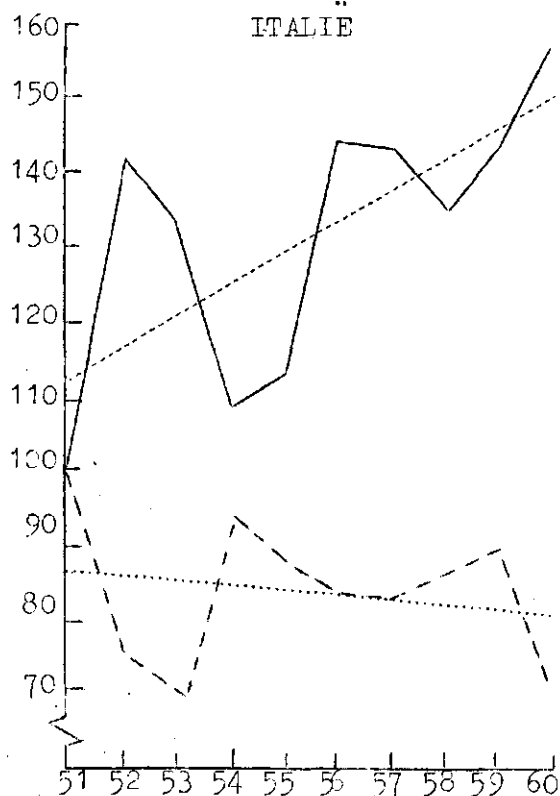


WEST-DUITSLAND



— produktie
- - - prijzen

..... trend in produktie
..... trend in prijzen



2. DE VARKENSVLEESPRODUKTIE EN DE PRIJSONTWIKKELING VAN LEVENDE VARKENS

a. J a a r p r o d u k t i e s e n g e m i d d e l d e j a a r - p r i j z e n

In de groepen grafieken 3a en 3b is een beeld gegeven van de prijs- en produktie-ontwikkelingen in de periode 1951 t/m 1960 ¹⁾. Zoals reeds in het voorgaande bleek, beweegt de produktie zich in deze periode in alle betrokken landen in een stijgende lijn. De gemiddelde (trendmatige) produktiestijging is in het merendeel van de landen -- Frankrijk en West-Duitsland vormen de uitzonderingen -- gepaard gegaan met gemiddeld dalende varkensprijzen. In hoeverre dit laatste als een voor de producenten ongunstige (in Frankrijk en West-Duitsland gunstige) situatie kan worden aangemerkt -- met name uit heeft gewerkt in een ongunstiger of gunstiger rentabiliteit -- is uit het voorhanden zijnde materiaal niet op te maken. Een onderzoek naar de produktiekostenniveaus zou voor een uitspraak hierover noodzakelijk zijn. Daling van de voederprijzen en een verbeterde produktietechnologie (b.v. een verbeterde voederconversie) kunnen, ondanks dalende produktprijzen, een winstgevende produktie mogelijk maken.

Tabel 6 geeft een vergelijkend overzicht van de prijsontwikkeling in de diverse landen. De hierin opgenomen cijfers moeten wel met enige reserve worden bezien, aangezien deze per land op verschillende categorieën varkens betrekking hebben. Voor Nederland is een gemiddelde producentenprijs voor alle categorieën varkens gebruikt, voor het Verenigd Koninkrijk de marktnoteringen voor varkens zwaarder dan 150 kg, voor Denemarken prijzen voor varkens van het bacontype en voor Frankrijk en West-Duitsland marktprijzen voor zg. slagervarkens (100 tot 120 kg levend gewicht). Bij het onderzoek is gebleken, dat de noteringen voor de verschillende categorieën uiteenlopen. De geconstateerde verschillen zijn echter niet van dien aard dat de voor de betrokken tabel en grafieken gebruikte noteringen een globale vergelijking onmogelijk maken.

1) Voor enkele landen waren voor 1950 geen gemiddelde jaarprijzen te berekenen. Bij dit onderdeel is derhalve het jaar 1950 voor alle landen buiten beschouwing gelaten.

Tabel 6

VERGELIJKING VAN DE ONTWIKKELING VAN DE PRODUCENTEN/MARKTPRIJZEN PER 100 KG LEVENDE GEWICHT (OP BASIS VAN INDEXCIJFERS)

Landen	Trendwaarde in 1960 t.o.v. trendwaarde in 1951	
	nominaal	reëel ¹⁾
Nederland	85	68
België/Luxemburg	84	73
West-Duitsland	101	86
Frankrijk	128	90
Italië	93	73
Verenigd Koninkrijk	67	48
Denemarken	92	71

- 1) Indices van de prijzen in nationale valuta gecorrigeerd voor de geldontwaarding met indexcijfers van kosten van levensonderhoud (basis 1951).

Opmerkelijk is de sterke daling van de marktnoteringen in het Verenigd Koninkrijk. Hier trad medio 1954 een sterke prijsval in als gevolg van een veranderd garantiebepeld. De garantiaprijs werd op een lager niveau vastgesteld en tevens veranderde het gehele systeem. De directe overheidsinmenging in de varkensvleesproduktie werd beëindigd en hiervoor in de plaats kwam het z.g. deficiency payments system. De prijsvorming geschiedt van juli 1954 af op de vrije markt. De regering legt het verschil bij tussen de gemiddelde marktprijs en de periodiek vast te stellen garantiaprijs. Het feit, dat de producent verzekerd is van een op het kostenniveau afgestemde garantiaprijs, kan ertoe leiden dat de marktprijs gedrukt wordt. In de desbetreffende grafieken en tabel 6 zijn deze laatste prijzen, de marktprijzen exclusief de deficiency payments, verwerkt. De werkelijke producentenprijzen liggen dus op een hoger niveau.

Het relatief constante prijsniveau in Duitsland kan als een gevolg van overheidsingrijpen worden gezien. Door het regelen van de vleesimport trachtte men een zodanig binnenlands prijspeil te bereiken dat de binnenlandse vleesproduktie de toeneming van de consumptie blijft volgen.

Bij een prijsdaling onder of een prijsstijging tot boven het gewenste niveau (men werkte met een systeem van periodiek vast te stellen richtprijzen) werd de "importkraan" respectievelijk open en dicht gedraaid. Het streven in de betrokken periode is erop gericht geweest dit betrekkelijk eenvoudige systeem effectief te houden, m.a.w. de status van importerend land te handhaven. Mede met behulp van een van overheidswege vastgestelde maximum- en minimumprijs voor voedergranen trachtte men de binnenlandse varkensvleesproduktie op ongeveer 95% van de consumptie te stabiliseren.

De gemiddelde prijsstijging in Frankrijk is, naast de in dit land in de onderzoeksperiode steeds sterker op de voorgrond tredende inflatie, waarschijnlijk mede een gevolg van overheidsinterventie. Ook hier wordt met een systeem van richtprijzen gewerkt, welke zijn gekoppeld aan de prijsindex van de in de landbouw aan te wenden industriële produkten, kleinhandelsprijzen en landarbeiderslonen. Op basis van de richtprijzen worden regelmatig seizoenprijzen vastgesteld die weer als grondslag dienen voor de berekening van de interventieprijzen (maximum- en minimumprijzen).

De Franse interventiemaatregelen bestaan hoofdzakelijk uit het manipuleren met in- en exportvergunningen, heffingen en subsidies. Daarnaast treedt de overheid ook direct in de markt. Komen de prijzen beneden de vastgestelde minimumprijs, dan worden voorraden varkensvlees gevormd.

De geldontwaarding is in Frankrijk het sterkst opgetreden (zie tabel 6). In de betrokken periode steeg de nominale prijs aldaar met 28%, terwijl reëel gezien de prijs met 10% daalde. De grootste reële prijsdaling werd in de exportlanden Nederland en Denemarken geregistreerd. Deze bedroeg in deze twee landen van 1951 tot en met 1960 respectievelijk 32 en 29%.

- b. De afwijkingen van (jaar) produkties en gemiddelde (jaar) prijzen van de respectievelijke trends

De tabellen 7a en b geven een nadere uitsplitsing van de voorgaande grafieken 3a en 3b. Voor produktie en prijzen zijn de afwijkingen van de jaarcijfers van de respectievelijke trends berekend.

Tabel 7a

AFWIJKINGEN VAN DE PRODUKTIE VAN VARKEESVLEES VAN DE BEREKENDE TRENDS

Landen	In % van de produktie in 1951										gemiddelde 1951 t/m 60	produkt. in 1951 x 1000t
	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960		
Nederland	+ 6	- 6	- 2	- 2	+ 4	+ 2	+ 3	- 7	-11	+12	6	272
België/Luxem- burg	- 4	+ 4	+ 2	- 3	- 3	+ 4	+ 7	- 3	- 5	+ 1	4	188
W.-Duitsland	- 3	+ 4	- 3	- 6	+ 6	+ 1	+ 4	+ 3	- 4	- 3	4	1250
Frankrijk	- 6	+ 2	+ 6	- 4	- 3	+ 7	+ 3	- 3	+ 4	- 6	4	737
Italië	-13	+24	+11	-17	-17	+10	+ 5	- 7	- 3	+ 8	12	254
E.E.G.-landen	- 4	+ 4	+ 2	- 6	0	+ 4	+ 4	- 1	- 2	- 1	3	2701
Ver.Koninkrijk	-35	- 1	+ 5	+31	+20	- 1	- 2	+ 6	- 3	-21	13	361
Denemarken	0	-10	+ 6	+10	+ 7	-10	- 2	- 7	+ 1	+ 5	6	395

Tabel 7b

AFWIJKINGEN VAN DE GEMIDDELDE PRIJZEN VAN LEVENDE VARENS (PER 100 KG
LEVEND GEWICHT) VAN DE BEREKENDE TRENDS

Landen	In % van de prijzen in 1951										gemiddelde 1951 t/m
	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	
Nederland	- 4	+ 9	- 3	0	- 5	+ 1	- 2	+ 3	+ 5	- 4	4
België/Luxem- burg	+ 9	- 6	- 3	+ 5	- 8	- 9	+11	- 3	+ 7	- 3	6
W.-Duitsland	+ 4	- 2	- 1	+ 4	- 6	+ 2	- 2	- 4	+ 5	0	3
Frankrijk	+ 9	+ 3	-14	+ 9	- 5	-13	+ 2	+ 6	- 3	+ 6	7
Italië	+13	-11	-16	+ 9	+ 3	0	0	+ 4	+ 8	-10	7
Ver.Koninkrijk	- 2	+ 8	+ 7	- 9	-15	- 3	- 7	- 3	+ 3	+11	7
Denemarken	- 1	+ 5	- 2	- 4	- 1	+10	- 4	- 3	+ 1	0	3

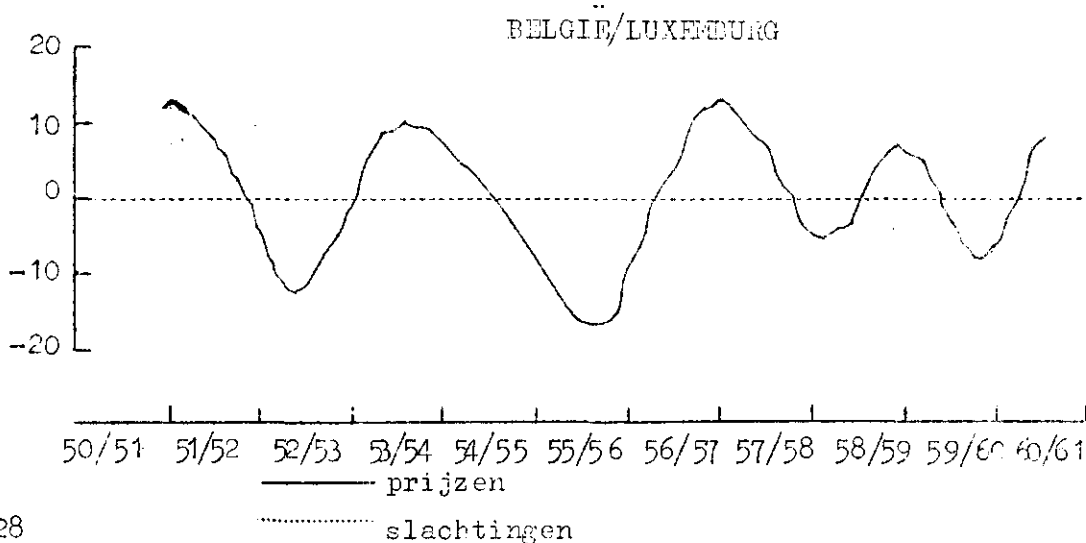
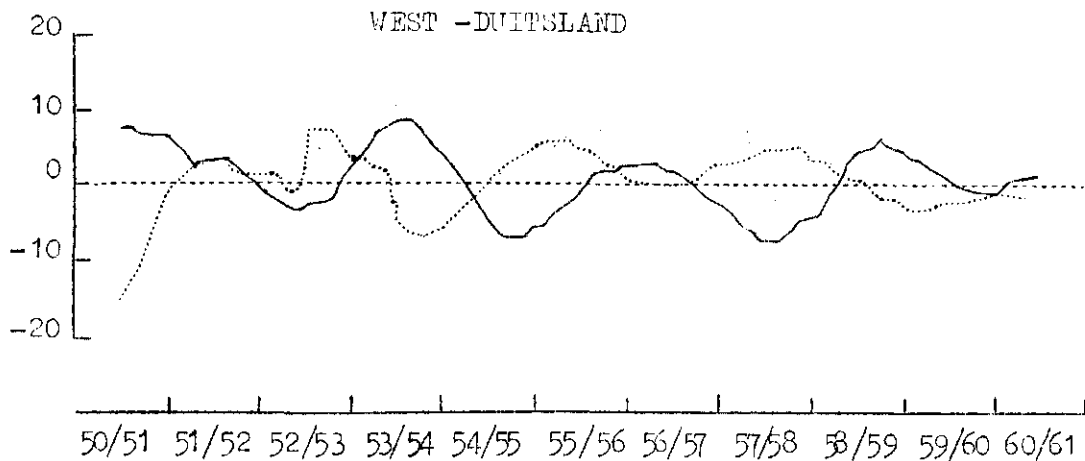
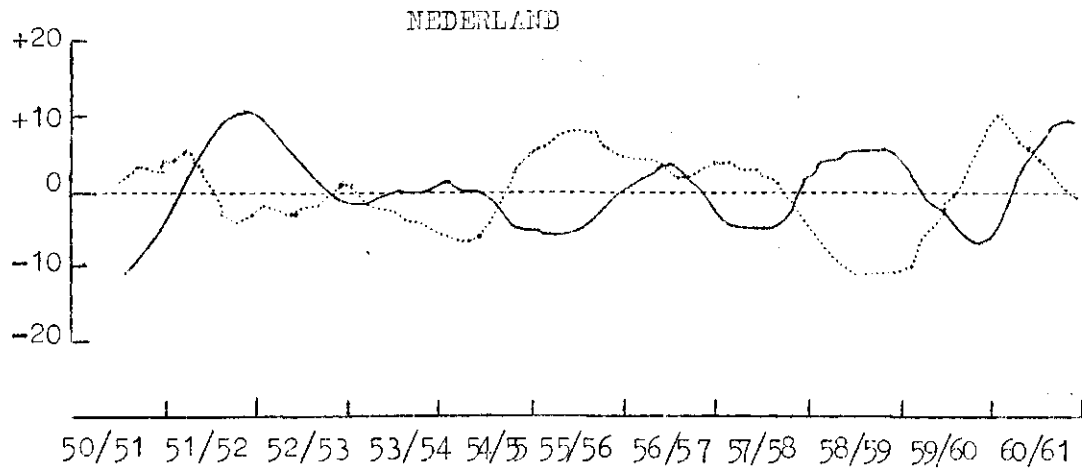
Het vaststellen van de mate waarin de berekende produktie- en prijstrends van de feitelijke gegevens afwijken is van belang indien men op basis van tendentics in het verleden tot een voorspelling wil komen.

Het schetsen van de ontwikkelingen door middel van rechtlijnige trends heeft zoals uit genoemde tabellen mag blijken, in het merendeel van de gevallen niet tot al te grote afwijkingen van de oorspronkelijke reeksen geleid. Op grond hiervan, zou bijna kunnen worden geconcludeerd, dat een z.g. korte-termijnvoorspelling van de toekomstige ontwikkeling met behulp van de gevonden basisbewegingen (trends), zonder kans op grove misschattingen, mogelijk zou zijn. Bij deze methode (extrapolatie van de op basis van het verleden berekende trends) behoort men uiteraard attent te blijven op veranderende omstandigheden waardoor de afwijkingen steeds groter kunnen worden. Het te voorspellen traject moet dan ook niet te lang zijn en de trendberekeningen dienen periodiek te worden gecorrigeerd met behulp van inmiddels bekend geworden gegevens.

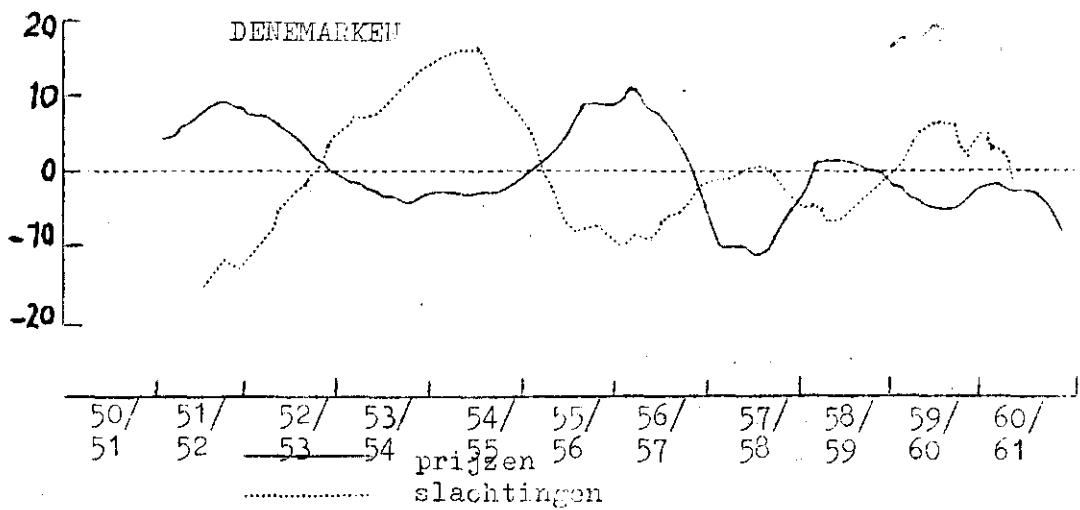
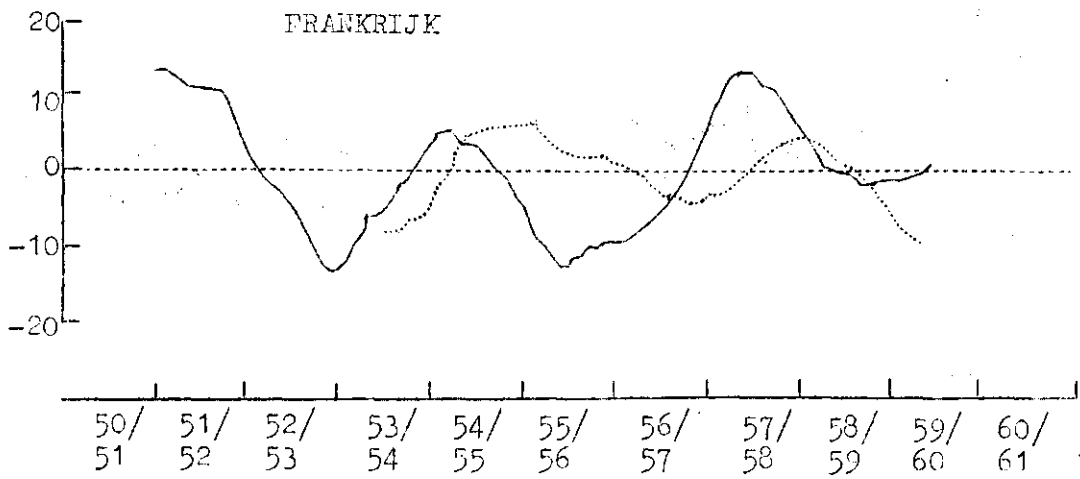
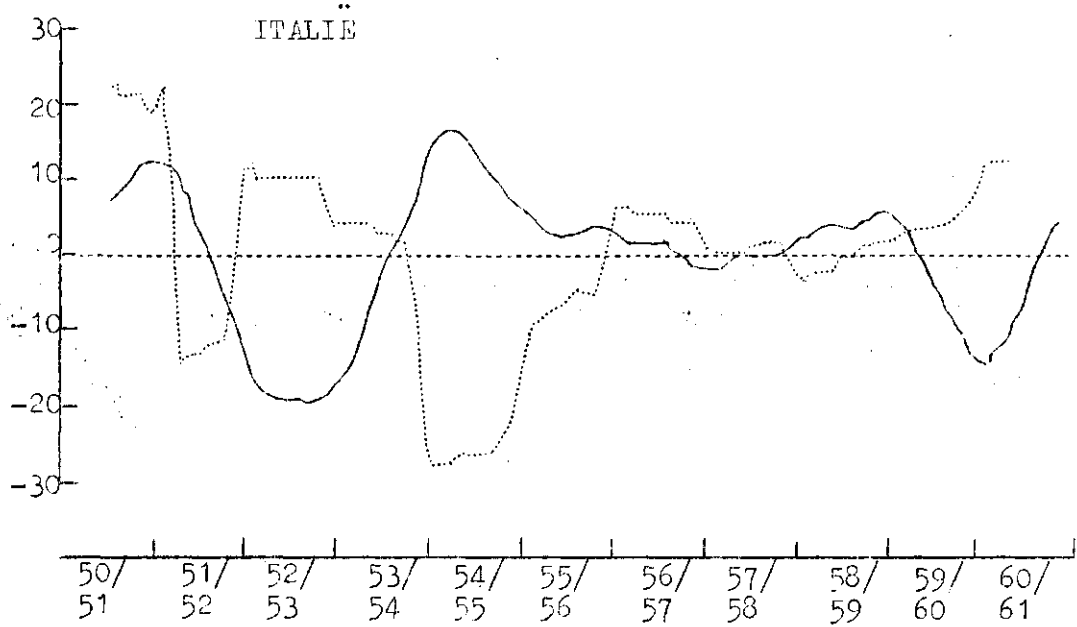
De grootste afwijkingen tussen produktiegegevens en berekende trend werden voor het Verenigd Koninkrijk geregistreerd. Ook voor wat de prijzen betreft werden voor dit land grote verschillen geconstateerd. Zoals reeds in het voorgaande werd opgemerkt, is hier sprake geweest van een wijziging in het garantiëbeleid, wat zijn invloed heeft gehad op de ontwikkeling van produktie en prijzen. Men zou kunnen stellen, dat de na 1954 sterk gewijzigde omstandigheden de op basis van de gehele periode 1951 t/m 1960 berekende trend ongeschikt maken voor extrapolatie zonder meer.

Ook voor Italië werden in vergelijking tot de voor de andere landen geconstateerde verschillen, grote afwijkingen tussen berekende trends en oorspronkelijke cijfers waargenomen. Als een oorzaak van deze (onregelmatige) fluctuaties kan althans wat de produktie betreft, de gebrekkigheid van het cijfermateriaal worden genoemd. De Italiaanse produktiegegevens berusten op zeer globale schattingen. Het ontbreken van een doelmatige marktregulering kan ook een oorzaak zijn van de relatief grote fluctuaties in produktie en prijzen. Dit zou dan in de eerste helft van de onderzochte periode een grotere rol gespeeld hebben dan in de laatste jaren.

12--MAANDS VOORTSCHRIJDEND GEMIDDELD VAN HET AANTAL SLACHT-
TINGEN EN DE MARKTNOTERINGEN; AFWIJKINGEN VAN DE TREND IN %



12-MAANDE VOORTSCHRIJDEND GEMIDDELTE VAN HET AANTAL SLACHTINGEN
EN MARKTNOTERINGEN; AFWIJKEINGEN VAN DE TREND IN %



c. De varkenscyclus in de diverse landen

Theoretisch en in de meeste gevallen ook praktisch - dit is afhankelijk van de mate waarin van buitenaf in produktie- en afzetomstandigheden wordt ingegrepen - vindt de reactie van de varkensmester zijn uitdrukking in de z.g. varkenscyclus. Op een periode van stijgende varkensprijzen en dalend aanbod volgt een periode met dalende prijzen en vergroot aanbod en omgekeerd. Een en ander vindt zijn verklaring in de rentabiliteitsverwachtingen van de producenten. Indien de afzetprijzen in relatie met de produktiekosten een gunstig niveau bereiken, worden er meer jonge dieren voor fokdoeleinden aangehouden. Dit vermindert het aanbod waardoor de prijzen nog vaster worden. De biggen van deze zeugen komen na zekere tijd als slachtrijpe varkens op de markt en doen de prijs als gevolg van het verruimde aanbod weer dalen. De varkens van de tweede generatie komen op de markt wanneer de prijzen onder invloed van het verruimde aanbod van de eerste generatie reeds dalen en doen de prijzen verder dalen tot een dieptepunt. Als gevolg van de bijzonder slechte prijzen zal in de volgende produktieperiode het aanbod inkrimpen; de prijzen zullen weer aantrekken etc.

In het algemeen kan wel worden gezegd, dat de cyclische beweging in de prijzen in gang wordt gezet door schommelingen in de aanvoer¹⁾. De lengte van de golven wordt bepaald door regeneratiemogelijkheid en mestperiode.

In de grafieken 4a en 4b is voor de periode 1950 t/m 1960 de prijsontwikkeling en het aantal slachtingen (maandcijfers) voor de betrokken landen - uitgezonderd het Verenigd Koninkrijk, waar in de desbetreffende jaren van een cyclisch patroon geen sprake was²⁾ - in beeld gebracht.

- 1) De (negatieve) correlatie over de periode 1950/51 t/m 1960/61 tussen varkensprijzen en aantal slachtingen (trendafwijkingen) bleek in Nederland 0,69 te zijn.
- 2) Het ontbreken van een normale golfbeweging in de prijzen is zeer waarschijnlijk een gevolg van de op kostenniveau afgestemde prijs-garanties die de Engelse varkensmesters worden verstrekt.

Voor België is alleen de prijsreeks gegeven; voor dit land ontbreken ons de slachtingengegevens.

Hieruit blijken in het algemeen wel duidelijk de cyclische bewegingen in produktie en prijzen en het contraire verloop van deze beide grootheden. De periode waarin zich de volledige cyclus afspeelt, varieert van 2 tot 3 jaar.

Veranderende consumptiegewoonten kunnen invloed op de duur van de cyclus hebben. De laatste jaren schijnt de voorkeur van de consumenten uit te gaan naar z.g. mager vlees, wat leidt tot het slachten van jongere (lichtere) dieren, dus tot een bekorting van de gemiddelde mestperiode. Uit de grafieken is zulks, wat Nederland, Duitsland en België betreft, wel te constateren. De cyclusduur tendeert in deze landen naar een kortere periode.

In onderstaande tabel zijn de gemiddelde slachtgewichten in Nederland en Duitsland opgenomen voor de periode 1950 t/m 1960. Hieruit blijkt ook wel duidelijk de vraag naar lichtere varkens.

Tabel 8

GEWIDDELDE SLACHTGEWICHTEN (IN KG) VAN INLANDSE
VARKENS IN NEDERLAND EN WEST-DUITSLAND

Jaren	Nederland	West-Duitsland
1950 (4e kwartaal)	103,6	96
1951	99,0	94
1952	95,2	95
1953	92,3	91
1954	94,8	93
1955	89,7	88
1956	88,4	89
1957	88,0	89
1958	87,1	86
1959	89,9	87
1960	85,0	87

In Italië, Frankrijk, België en Denemarken vertoont de prijs-cyclus een grilliger verloop dan in Duitsland en Nederland, in die zin, dat de uitslagen in de ene periode veel groter zijn dan in de andere periode. De cyclus in België krijgt in de laatste jaren, relatief gezien, een meer gedempt karakter. De relatief rustige cyclische beweging in Nederland en West-Duitsland kan zeer waarschijnlijk als een gevolg van een effectieve markt- en prijsregulering worden gezien¹⁾.

Doordat men naast de trendmatige ontwikkeling het verloop van de cycli (de bewegingen om de trend) in het recente verleden leert kennen en zodoende attent wordt op een zekere regelmaat in de ontwikkeling, wordt een betere toekomstvoorspelling mogelijk. In het voorgaande is reeds betoogd, dat een doortrekken van de op basis van de voorgaande jaren berekende trendlijnen voor een niet te lange periode tot niet al te grote onjuistheden zal leiden. Met behulp van de kennis van het verloop van de bewegingen om de trendlijn zou, indien tevens bekend is in welke fase van de cyclus men zich bevindt, een globale uitspraak kunnen worden gewaagd omtrent het tijdstip van omslag. Voor een grotere betrouwbaarheid van een dergelijke korte-termijnprognose zou het noodzakelijk zijn, dat men tevens attent is op korte-termijnveranderingen in het afzetpatroon. Wanneer b.v. uitvoer in voldoende hoeveelheid naar een land waar de cyclus tegengesteld verloop mogelijk wordt en wel op een moment dat de prijzen in het eigen land dalen en normaal nog een zekere tijd zouden blijven dalen, zou dit tot een omslag op een vroeger tijdstip leiden. Dit laatste bemoeilijkt een voorspelling aanmerkelijk. Een dergelijke verandering van het "traditionele" afzetpatroon is meestal nog moeilijk te voorzien.

- 1) In Nederland is de marktordenende taak opgedragen aan het Product-schap voor Vee en Vlees. Het P.V.V.-beleid is er in de eerste aanleg op gericht het op een bepaald moment aan de markt komende aanbod in de gunstigste afzetkanalen te leiden. Zulks door middel van heffingen, exportvergunningen en -subsidies en het wijzigen van de gewichtsgrenzen van de baconvarkens.

In Duitsland heeft de z.g. Einfuhr- und Vorratstelle de prijzen van de (import)-voedergranen en daarmee de kosten van het mesten voor een groot deel in de hand. Tevens konden nog importmaatregelen voor varkens worden genomen als de prijzen te grote afwijkingen van het gewenste niveau (periodiek berekende richtprijzen) vertoonden.

BESCHIKBAAR VOOR CONSUMPTIE IN KG PER HOOFD VAN DE BEVOLKING

Landen	In de jaren											Toeneming in de periode vlg. de trend	
	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	in kg	in % v.o. trend- waarde in 1950
<u>Nederland</u>													
Varkensvlees (incl. spek)	19,4	18,4	16,2	18,9	19,6	20,1	21,1	21,7	20,6	20,9	23,8	4,8	27
Totaal vlees	36,6	36,7	34,5	37,9	40,6	42,1	43,0	43,2	42,1	43,3	47,0	10,4	29
<u>België/Luxemburg</u>													
Varkensvlees (incl. spek)	22,6	20,6	23,0	23,2	22,4	23,1	25,0	25,1	24,8	24,8	25,6	4,0	10
Totaal vlees	44,8	46,0	48,4	49,7	50,7	51,5	53,1	53,7	54,7	55,7	58,0	12,1	27
<u>West-Duitsland</u>													
Varkensvlees (incl. spek)	22,3	24,4	26,7	27,5	28,0	31,0	31,6	32,9	34,2	34,3	35,1	12,8	55
Totaal vlees	37,8	39,8	42,1	44,9	46,7	49,9	51,9	53,7	55,8	57,2	59,6	22,0	58
<u>Frankrijk</u>													
Varkensvlees (incl. spek)	17,8	17,6	19,6	21,0	20,8	22,3	23,9	24,1	24,2	23,8	23,9	6,1	39
Totaal vlees	51,1	51,6	55,0	58,6	61,8	63,5	65,7	65,7	64,7	64,0	67,6	16,3	31
<u>Italië</u>													
Varkensvlees (incl. spek)	5,7	5,3	7,3	6,8	5,6	6,2	7,6	7,8	7,9	8,3	8,5	2,9	52
Totaal vlees	15,4	15,1	17,6	18,0	17,9	19,1	21,2	22,2	23,9	25,5	26,5	11,6	80
<u>Totaal E.E.G.- landen</u>													
Varkensvlees (incl. spek)	16,1	16,4	18,3	18,9	18,6	20,3	21,5	22,1	22,5	22,6	23,2	7,5	46
Totaal vlees	35,1	35,9	38,2	40,4	42,0	44,0	46,2	47,0	47,9	48,8	51,3	16,3	46
<u>Verenigd Koninkrijk</u>													
Varkensvlees (incl. spek)	11,1	10,8	14,5	17,0	18,7	18,8	17,8	18,5	19,6	19,4	19,8	8,7	69
Totaal vlees	44,0	37,0	41,8	48,0	51,8	52,9	56,0	57,1	57,8	57,2	59,7	20,9	51
<u>Denemarken</u>													
Varkensvlees (incl. spek)	30,9	30,5	32,3	36,6	37,7	36,7	36,5	40,0	41,4	43,1	42,3	12,8	42
Totaal vlees	57,3	54,4	54,0	57,6	57,8	58,3	60,2	60,5	62,2	65,7	64,9	10,5	19

3. CONSUMPTIE PER HOOFD VAN DE BEVOLKING, INKOMEN EN (KLEIN)-HANDELSPRIJZEN

a. Het vleesverbruik per hoofd van de bevolking; trends en gemiddelden

Tabel 9 geeft een vergelijkend overzicht van de vleesconsumptie per hoofd in de periode 1950 t/m 1960. Naast de oorspronkelijke jaarlijkse verbruikscijfers is hier tevens de trendmatige ontwikkeling aangegeven.

Wat dit laatste betreft: opmerkelijk is de grote relatieve toename die de Italiaanse vleesconsumptie in het betrokken tijdvak vertoonde; een stijgingspercentage (t.o.v. de trendwaarde in 1950) van gemiddeld 8 per jaar. De geringste groei, nl. 1,9% per jaar werd in Denemarken geconstateerd. Absoluut d.w.z. in kg per hoofd bleek het vleesverbruik in de Bondsrepubliek het meest te zijn toegenomen. De toeneming volgens de berekende trend bedroeg ca. 2,2 kg per hoofd per jaar. Ook het vleesverbruik in het Verenigd Koninkrijk steeg aanzienlijk; ongeveer 2,1kg per hoofd per jaar. Het (hoofdelijk) vleesverbruik in het gehele gebied van de E.E.G. nam in de betrokken 10 jaar met ruim 16 kg (46%) toe.

Voor België/Luxemburg en Italië - in mindere mate ook in Nederland en West-Duitsland - kon een tendens naar een, ten opzichte van het totale vleesverbruik, relatief geringer varkensvleesverbruik worden waargenomen. In Frankrijk steeg de varkensvleesconsumptie procentueel gemiddeld sneller dan het totale vleesverbruik. De onderscheiden stijgingspercentages in dit land bedroegen respectievelijk 3,9 en 3,1 per jaar. Ook de Deense en Engelse cijfers wijzen op een toeneming van de voorkeur voor varkensvlees ten opzichte van de andere vleessoorten.

Tabel 10

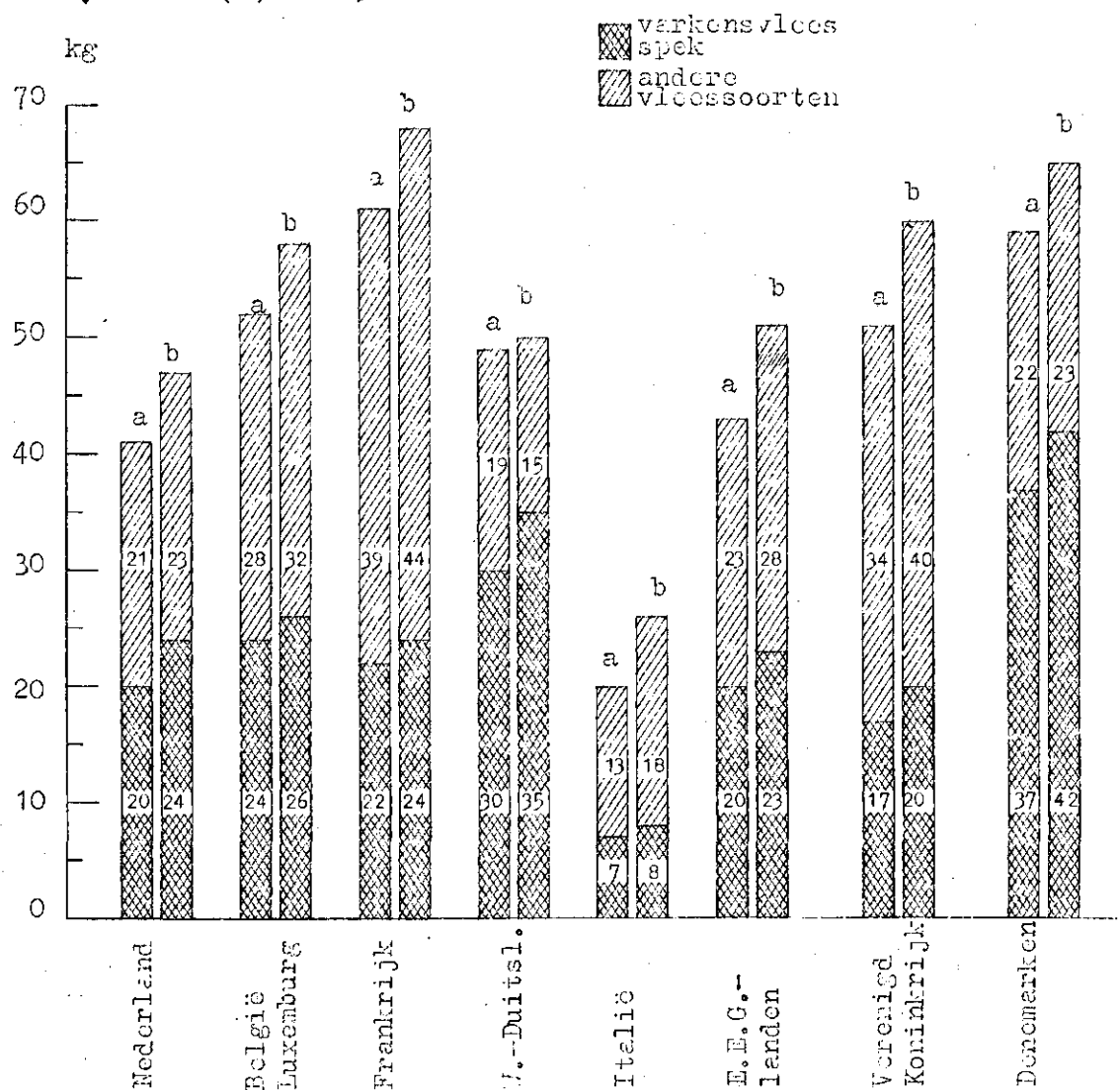
AFWIJKINGEN VAN DE CONSUMPTIE PER HOOFD VAN VARKENSVLEES (INCL. SLEK)

Landen	VAN DE BEREKENDE TRENDS											Gemiddelde afwijking 1950 t/m 1960 in % v.d. cons. in kg 1950	
	In % van de consumptie in 1950												
	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960		
Nederland	+ 8,8	+ 1,5	-12,4	- 1,0	0	0	- 2,1	+ 3,6	- 4,5	- 5,7	+6,7	0,8	4,2
België/Luxemburg	+ 4,0	- 1,0	+ 2,7	+ 1,3	- 4,0	- 2,7	+ 4,0	+ 2,7	- 0,5	- 2,2	-0,5	0,5	2,3
West-Duitsland	- 4,9	- 1,3	+ 3,1	+ 0,9	- 2,2	+ 5,4	+ 2,2	+ 2,2	+ 2,2	- 2,7	-4,9	0,6	2,9
Frankrijk	- 2,2	- 7,3	0	+ 3,9	- 1,1	+ 3,4	+ 8,4	+ 5,1	+ 1,7	- 6,2	-7,9	0,8	4,3
Italië	+ 1,8	- 8,8	+21,1	+ 7,0	-19,3	-14,0	+ 5,3	+ 3,5	0	+ 1,8	0	0,4	7,5
E.E.G.-landen	- 1,2	- 4,3	+ 3,1	+ 1,9	- 4,3	+ 1,2	+ 4,3	+ 3,1	+ 1,2	- 3,1	-3,7	0,5	2,9
Verenigd Koninkrijk	-13,2	-23,7	+ 1,4	+16,5	+23,9	+17,0	+ 0,2	- 1,3	+ 0,7	- 8,9	-13,2	1,2	10,9
Denemarken	+ 0,5	- 4,9	- 3,2	+ 6,8	+ 6,1	- 1,2	- 6,1	+ 1,0	+ 1,6	+ 2,5	-3,9	1,1	3,5

Tabel 10 geeft een inzicht in de mate waarin de verbruikscijfers van varkensvlees afwijken van de respectievelijke rechtlijnige trends. De ontwikkeling in België/Luxemburg en West-Duitsland vertoonde relatief de geringste fluctuaties. De gemiddelde afwijkingen in de onderzoekperiode bedroegen in deze landen, uitgedrukt in % van de verbruikscijfers in 1950, respectievelijk 2,3 en 2,9; in kg per hoofd 0,5 en 0,6. Voor het gehele E.E.G.-gebied bedroeg de gemiddelde afwijking 2,9% of 0,5 kg.

Grafiek 5

BESCHIKBAAR VOOR CONSUMPTIE IN KG PER HOOFD VAN DE BEVOLKING
(a) GEMIDDELDE IN DE PERIODE 1950 t/m 1960
(b) IN 1960



Het vleesverbruik in de betrokken periode blijkt in de verschillende landen nogal uiteen te lopen (zie grafiek 5). Het hoogste gemiddelde vleesverbruik per hoofd van de bevolking werd in Frankrijk gemeten, nl. ca. 61 kg. Ongeveer 36% hiervan werd in de vorm van varkensvlees (incl. spek) verbruikt. In Italië is het gemiddelde vleesverbruik het laagst: ongeveer 20 kg; hiervan ca. 35% varkensvlees en spek. In Denemarken werd de hoogste varkensvleesconsumptie waargenomen, rond 37 kg, direct daarna volgt de Westduitse varkensvleesconsumptie met ca. 30 kg per hoofd.

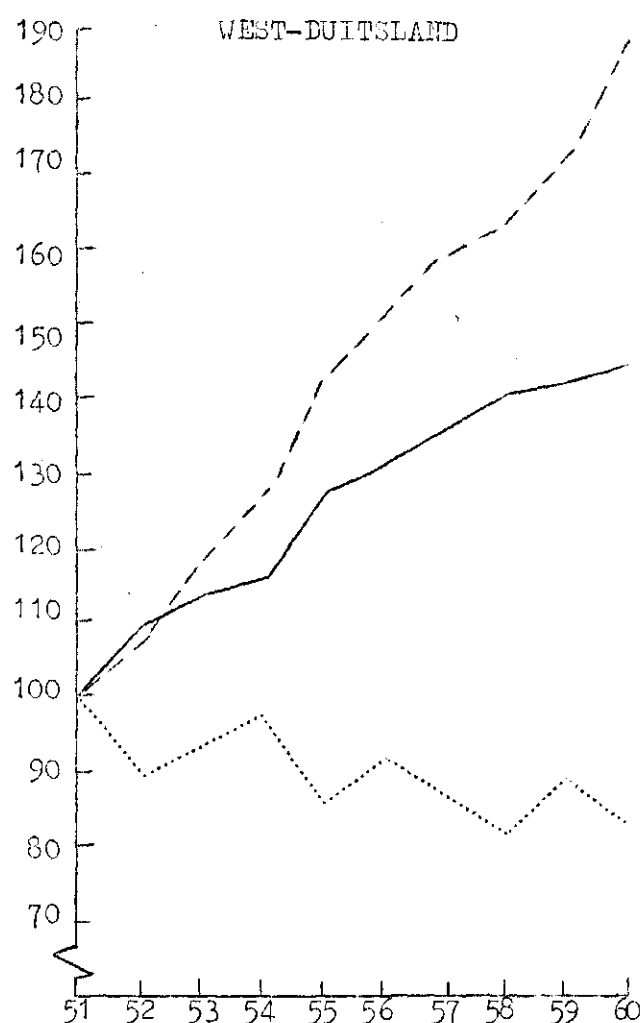
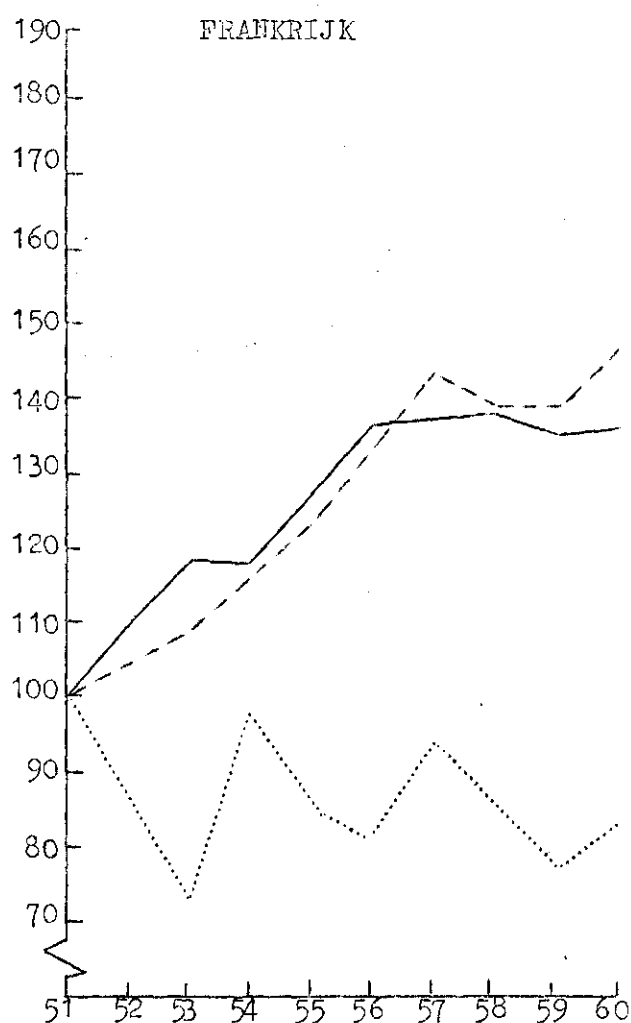
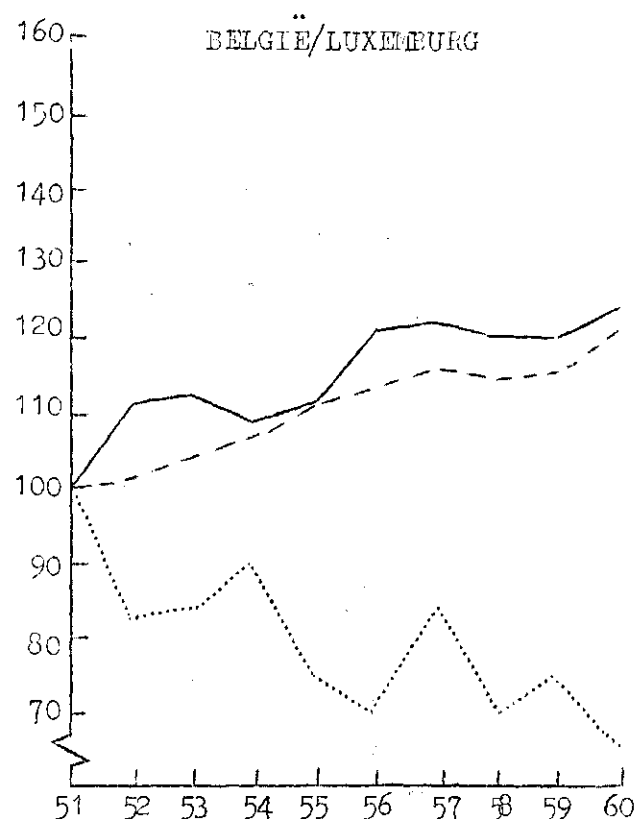
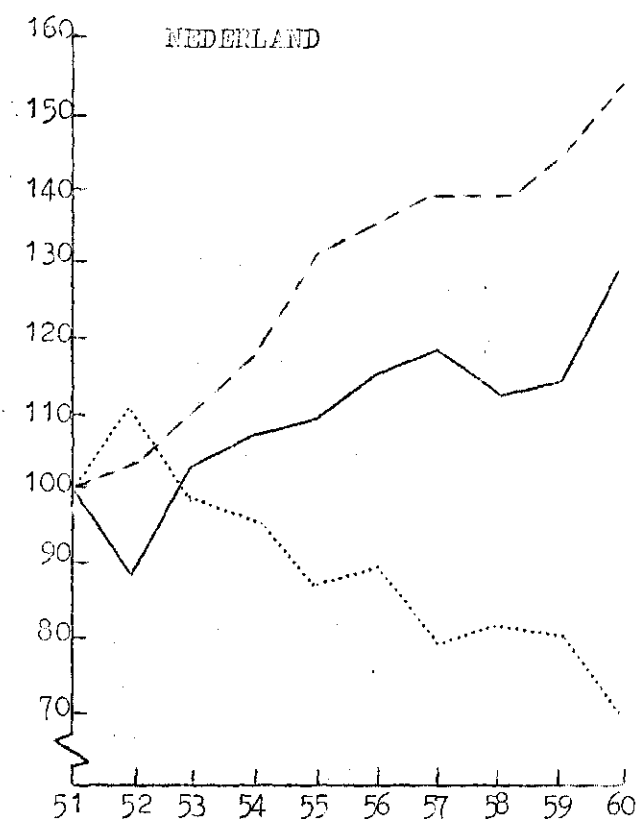
b. I n k o m e n e n v l e e s v e r b r u i k¹⁾

De onderlinge verschillen in het vleesverbruik per hoofd hangen ongetwijfeld voor een groot deel samen met verschillen in inkomensniveaus. Andere belangrijke bepalende factoren zijn de prijsontwikkelingen en de mogelijk van land tot land verschillende verbruiksgewoonten. In dit stadium van onderzoek is het vooralsnog niet mogelijk gebleken de invloed van elk van deze factoren afzonderlijk te kwantificeren. Op basis van de tot nu toe beschikbare gegevens kan nog alleen een zeer algemeen beeld worden geschetst.

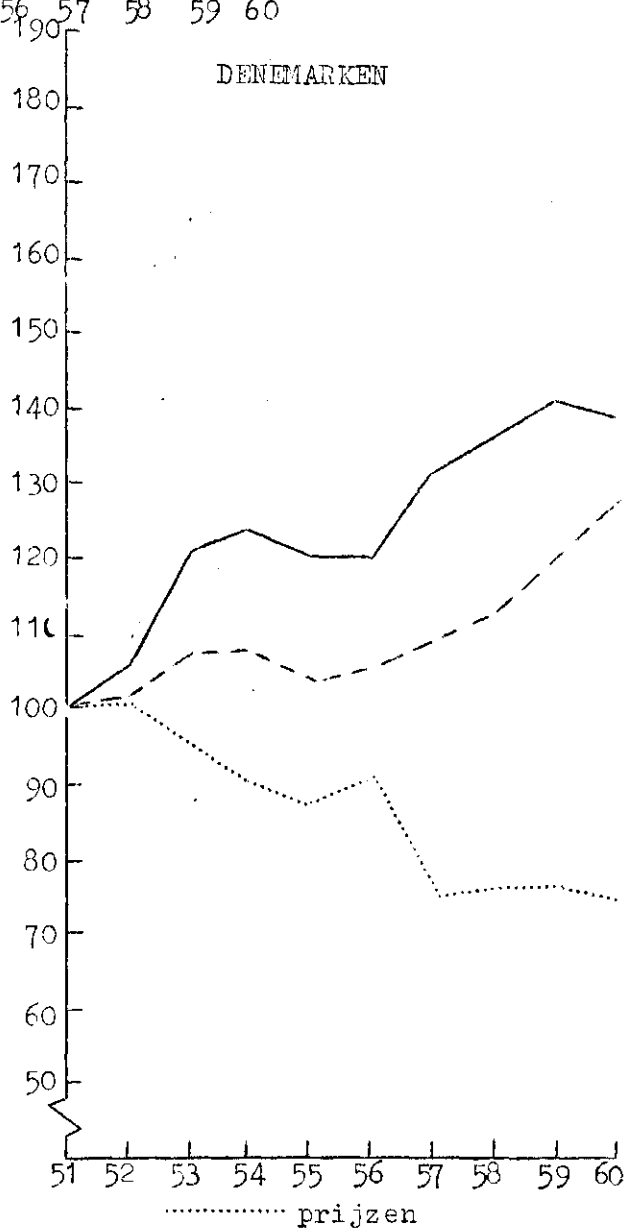
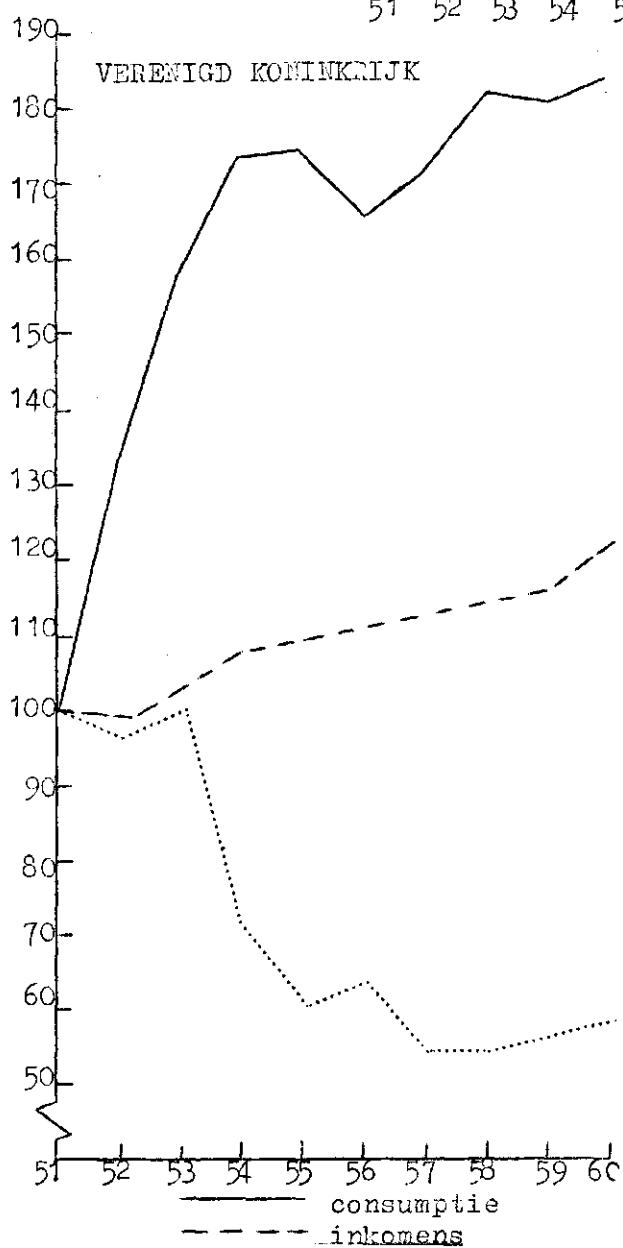
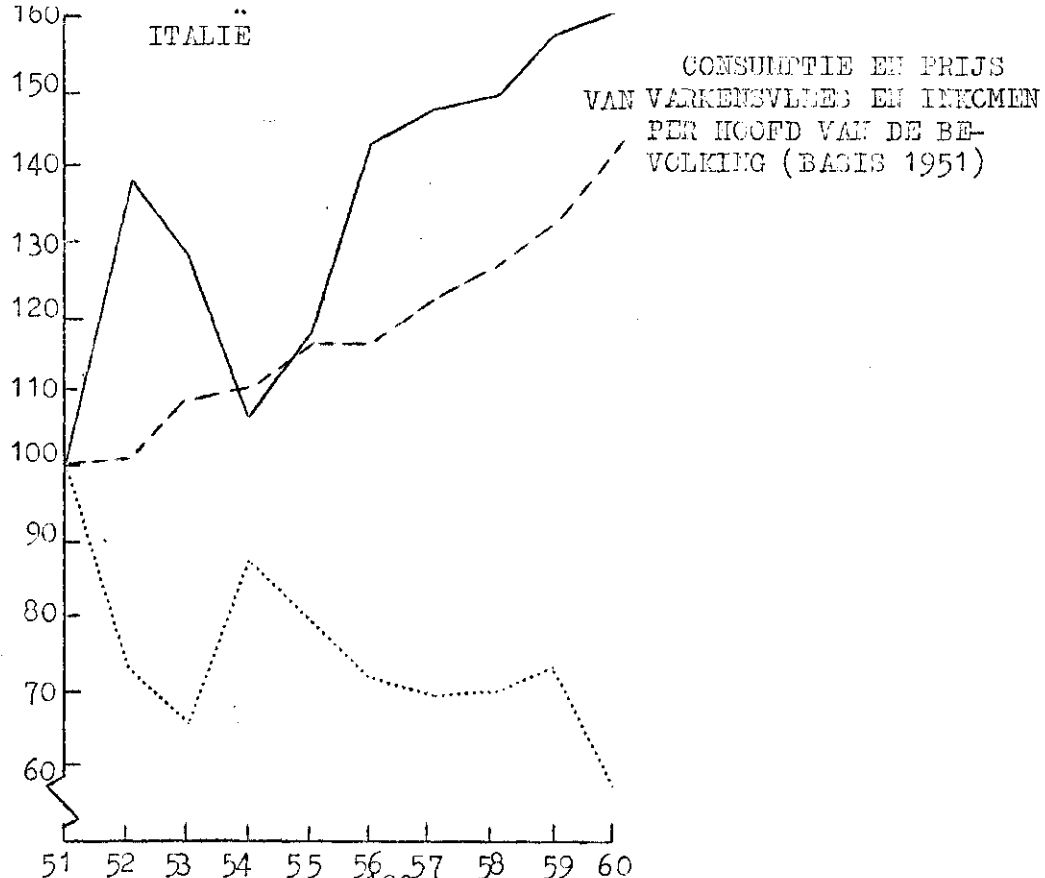
1) Waar in dit onderdeel sprake is van "inkomen", wordt het z.g. netto-nationaal inkomen per hoofd tegen factorkosten bedoeld. Ten einde geldswaardeveranderingen te elimineren zijn voornoemde inkomens gecorrigeerd met de index voor de kosten van levensonderhoud (basis 1951). Ook de in de desbetreffende grafieken weergegeven prijzen zijn voor de in de betrokken periode opgetreden geldswaardeveranderingen gecorrigeerd.

Het bleek niet mogelijk van land tot land vergelijkbare cijfers over de in dit verband ongetwijfeld juistere voor bestedingen beschikbare inkomens te verkrijgen. Op goede gronden mag echter worden aangenomen dat er een redelijke parallelliteit in de ontwikkeling van de beide categorieën inkomens bestaat, zodat ook met het netto-nationaal inkomen voldoende indicatie wordt verkregen.

CONSUMENTIE EN PRIJS VAN VARKENSVLEES EN INKOMEN PER HOOFD
VAN DE BEVOLKING (BASIS 1951)



— — — — — consumptie
- - - - - inkomens
..... prijzen



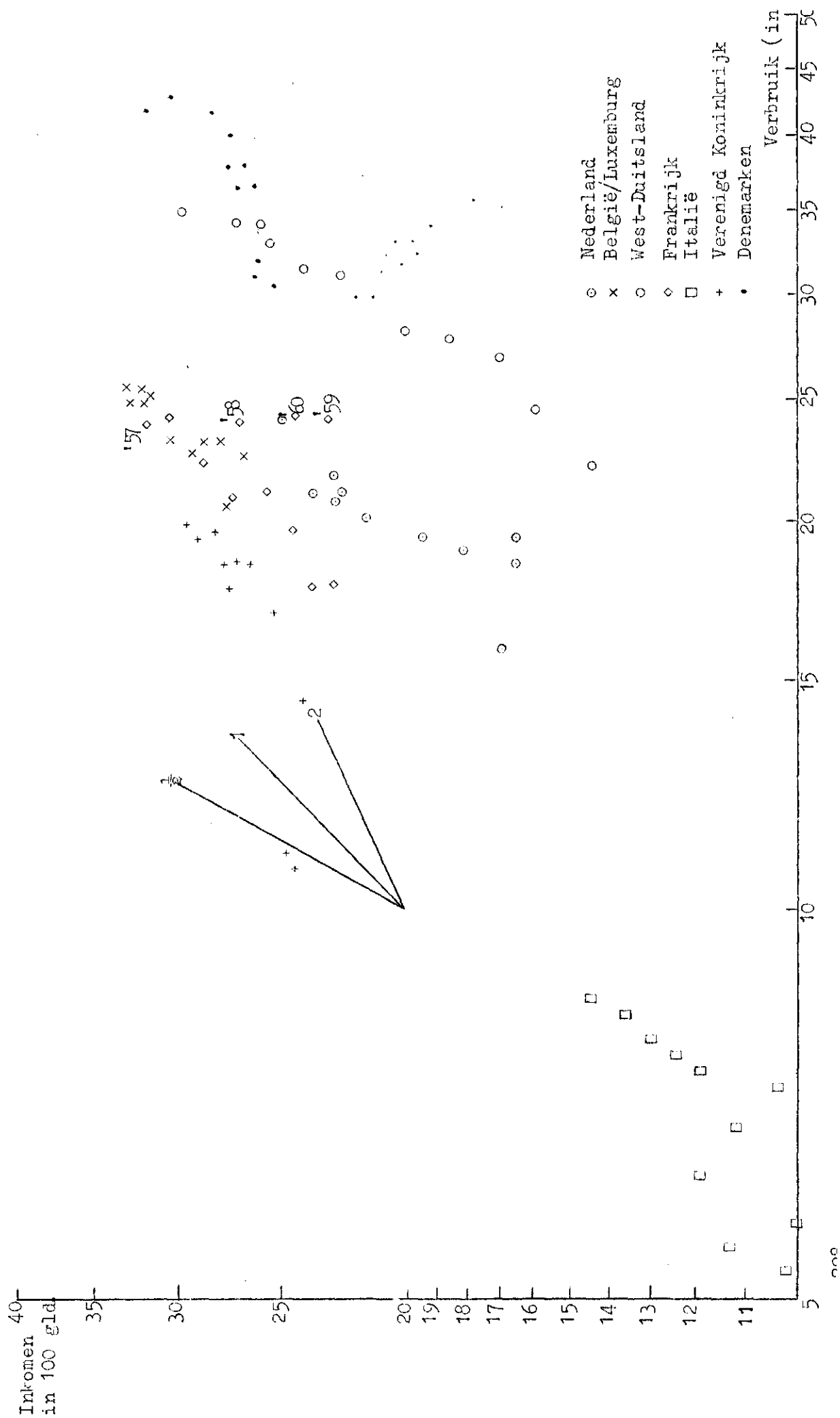
In de grafieken 6a en 6b is de ontwikkeling van inkomen, verbruik van varkensvlees- en spek en prijzen¹⁾ per land in beeld gebracht, terwijl in de grafieken 7a en 7b nog een vergelijkend overzicht is gegeven wat betreft het vleesverbruik op verschillende inkomensniveaus.

Het in de grafieken 7a en 7b en ook in tabel 11 gelegde verband moet als een - het zij hier nogmaals gesteld - gebrekkige benadering worden gezien. Het gehele effect op het vleesverbruik - voor een deel een gevolg van inkomens- en prijswijzigingen - is hier zonder meer aan inkomenswijzigingen toegeschreven. In hoeverre de in tabel 11 gegeven verhoudingsgetallen als z.g. inkomenselasticiteiten (d.w.z. de relatieve veranderingen in het verbruik als gevolg van relatieve veranderingen in het inkomen) kunnen worden gezien, is afhankelijk van de prijsontwikkeling (verbruikersprijzen) en de mate waarin op prijsveranderingen wordt gereageerd. Als de veronderstelling dat de verbruikersprijzen de dalende tendens van de producentenprijzen - wij doelen nu op de prijzen van varkensvlees; vergelijk de grafieken 6a en 6b - gemiddeld zullen volgen, inderdaad reëel is, zullen de zuivere inkomenselasticiteiten lagere waarden hebben dan de in de betrokken tabel opgenomen percentages. De prijsdaling heeft het vleesverbruik ongetwijfeld mede beïnvloed.

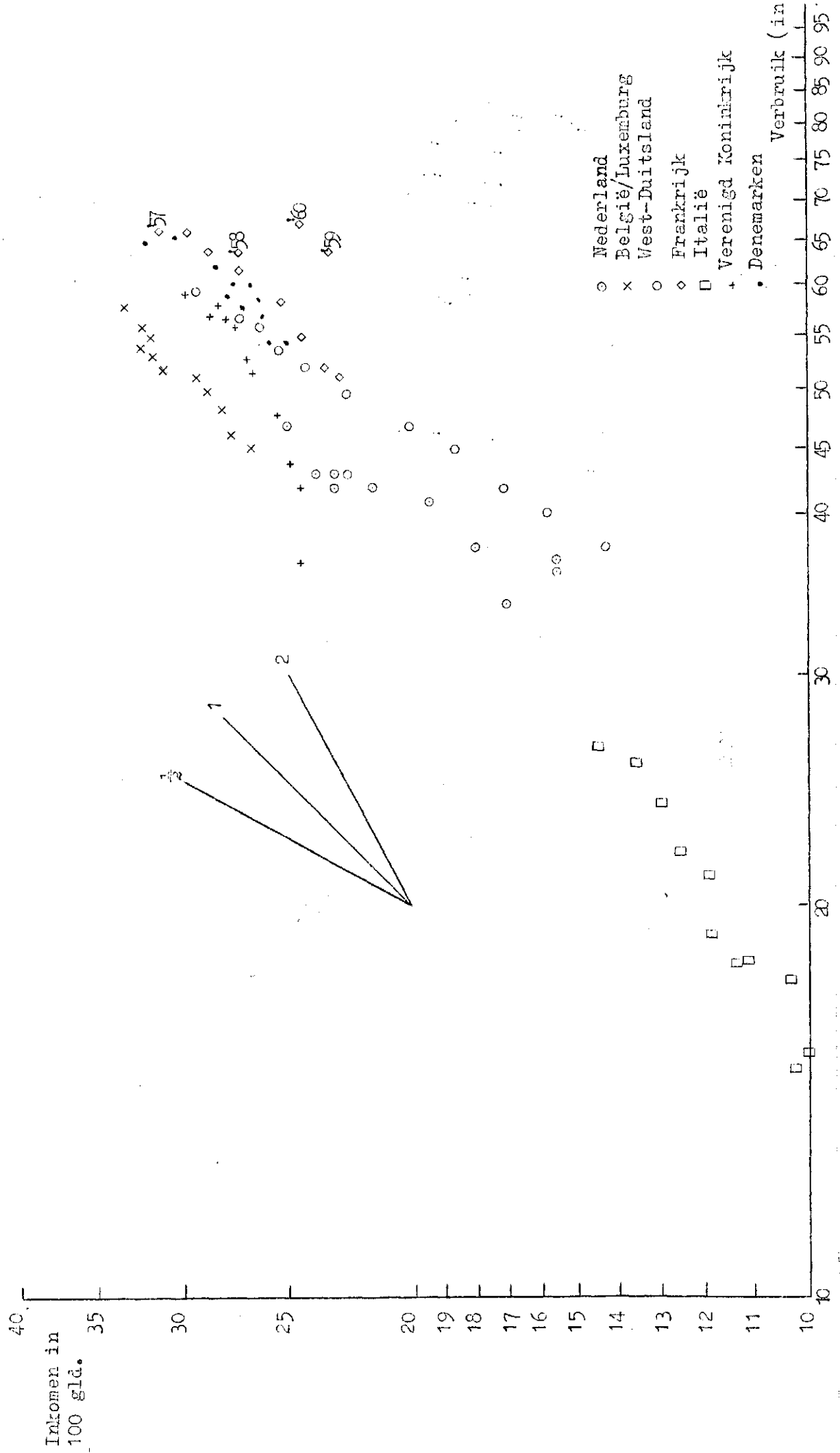
- 1) De in de grafieken 6a en 6b weergegeven prijsontwikkeling (prijzen gedefleerd met de index van de kosten van levensonderhoud) is gebaseerd op producenten-(markt)prijzen. Eigenlijk zouden hier gemiddelde kleinhandelsprijzen moeten zijn gehanteerd; deze laatste prijzen toch beïnvloeden het verbruik. Onvolkomenheid van het ter beschikking staande cijfermateriaal - het berekenen van (gewogen) gemiddelde verbruikersprijzen is niet mogelijk gebleken - leidde er toe dat met eerder genoemde prijzen moest worden volstaan. De veronderstelling dat de kleinhandelsprijzen de ontwikkeling van de producentenprijzen gemiddeld wel ongeveer zullen volgen blijkt, gezien de heersende concurrentieverhoudingen, echter niet onredelijk, zodat uit de desbetreffende grafieken wel een globaal inzicht kan worden verkregen.

Grafiek 3a

DE RELATIE TUSSEN INKOMEN EN VERBRUIK VAN VARKENSVLEES EN SPEK PER HOOFD IN DE PERIODE 1950 t/m 1960
(INKOMEN GEDEFELEERD MET INDEX KOSTEN VAN LEVENSONDERHOUD; BASIS 1951)



DE RELATIE TUSSEN INKOMEN EN VERBRUIK VAN VLEES PER HOOFD IN DE PERIODE 1950 t/m 1960
(INKOMEN GEDUTLEELD MET INDEX KOSTEN VAN LEVENSONDERHOUD: BASIS 1951);



Tabel 11

GEWIDDEDE VERBRUKSTOENEMING BIJ TOENEMING VAN HET INKOMEN PER HOOFD
(PERIODE 1950 t/m 1960)

Landen	Gemiddelde trendmatige inkomensstijging in procenten	Gemiddelde trendmatige verbruikstoename ge- relateerd aan de gemid- delde inkomensstijging	
		varkensvl.	alle vlees- categorieën
Nederland	5,8	0,47	0,50
België/Luxemburg	2,4	0,79	1,13
West-Duitsland	10,5	0,52	0,55
Frankrijk	5,6	0,70	0,55
Italië	4,5	1,16	1,78
Verenigd Koninkrijk	2,2	3,14	2,32 ¹⁾
Denemarken	2,1	2,00	0,90

Ook betrokken op het inkomen, blijkt zoals uit tabel 12 kan worden opgemaakt, de relatieve verbruikstoename in de E.E.G.-landen - uitgezonderd Frankrijk - voor alle vlees tezamen hoger te liggen dan voor varkensvlees. Hieruit zou, als geen rekening wordt gehouden met prijsinvloeden, kunnen worden geconcludeerd, dat de ontwikkeling bij stijgende welvaart in deze landen tendeert naar een relatief geringer verbruik van varkensvlees en een groter verbruik van andere vleescategorieën. In Frankrijk, Denemarken en het Verenigd Koninkrijk echter bleek het verbruik van varkensvlees bij gelijke toename van het inkomen relatief meer te zijn toegenomen dan de totale vleesconsumptie.

- 1) De in tabel 11 opgenomen verhoudingsgetallen voor het Verenigd Koninkrijk geven in feite een niet geheel juist beeld van de werkelijke ontwikkeling en zijn daardoor in zekere mate onvergelykbaar met de voor de andere landen gevonden relaties. Dit geldt dan speciaal voor de categorie varkensvlees. De op basis van de gehele periode 1950 t/m 1960 berekende trend in de varkensvleesconsumptie geeft namelijk als gevolg van een breuk in de ontwikkeling na 1954 - het jaar waarin de vleesdistributie in het betrokken land werd opgeheven - een te grote toename weer. De elasticiteitscoëfficiënt - als wij het desbetreffende verhoudingsgetal even zo mogen noemen - zal dicht bij de twee liggen. (vergelijk de grafieken 6a en 6b, tabel 11 en de grafieken 7a en 7b). In zekere zin doet deze moeilijkheid zich ook voor bij de Italiaanse cijfers. Ook in dit land is sprake van een breuk in de ontwikkeling; een stijging tot 1952 daarna een scherpe daling tot 1954 en een herstel in 1956.

De grafieken 7a en 7b geven een inzicht in de relaties tussen inkomen (in guldens) en het vleesverbruik per hoofd van de bevolking, zoals deze zich in de betrokken periode in de onderscheiden landen voordeden¹⁾.

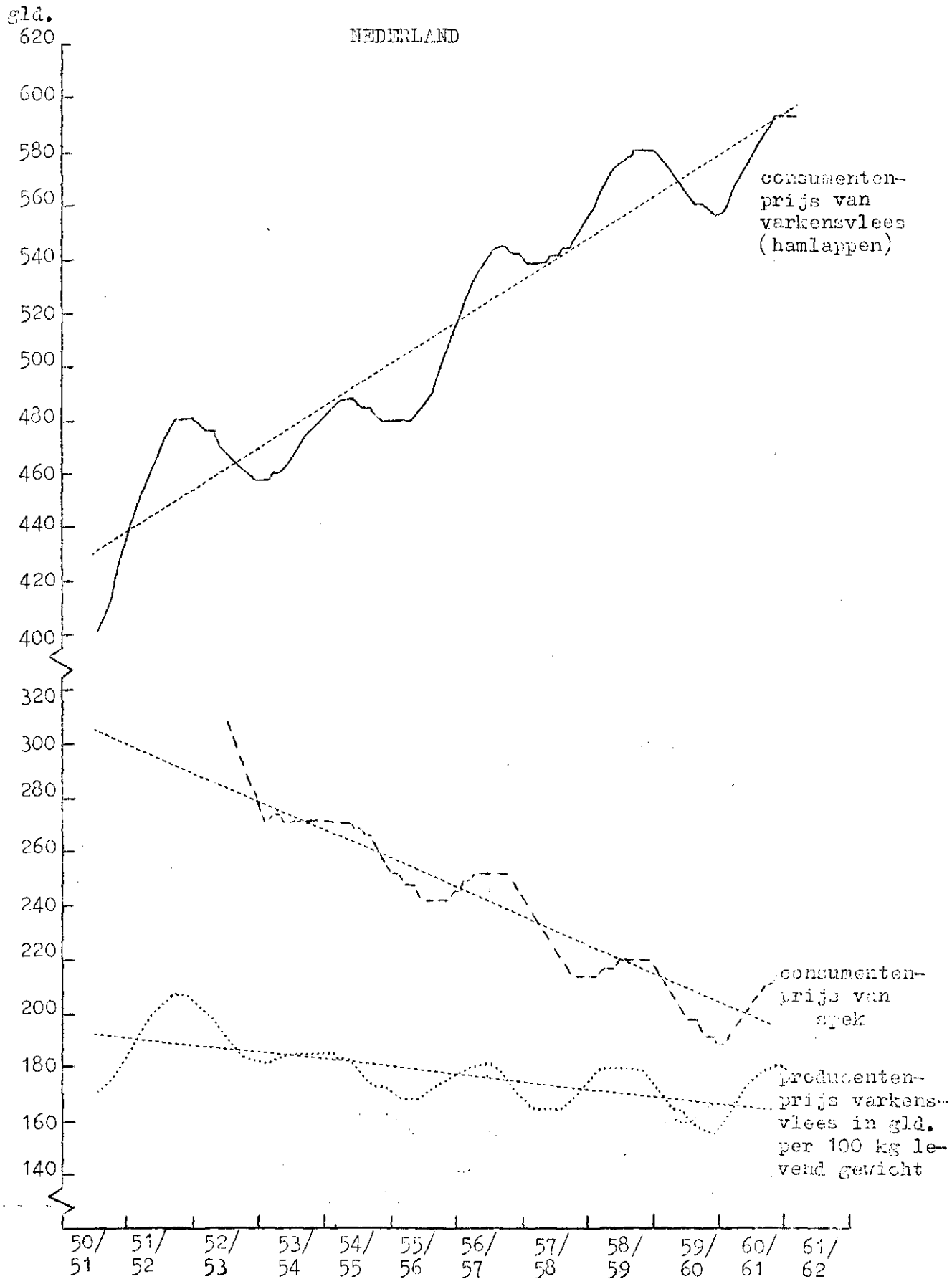
Er blijken tussen de diverse landen op ongeveer gelijke inkomensniveaus aanmerkelijke verbruiksverschillen te bestaan. Bij een inkomen per hoofd van f. 1450,- wordt b.v. in Italië gemiddeld 8,5 kg varkensvlees verbruikt, terwijl de gemiddelde Duitse varkensvleesconsumptie bij ditzelfde inkomen²⁾ ruim 22 kg is. Als men Duitsland en België vergelijkt, dan blijkt in het eerstgenoemde land bij een lager gemiddeld inkomen meer vlees te worden verbruikt. Ook bij onderlinge vergelijking van andere landen (b.v. Frankrijk en Denemarken), blijken deze verschillen in verbruiksstructuur te bestaan.

Voor een deel kunnen deze verschillen door verschillen van relatieve duurte (vlees: andere voedingsmiddelen) worden verklaard; voor een ander deel - wellicht het grootste deel - door verschillen in inkomensverdeling en voedingsgewoonten.

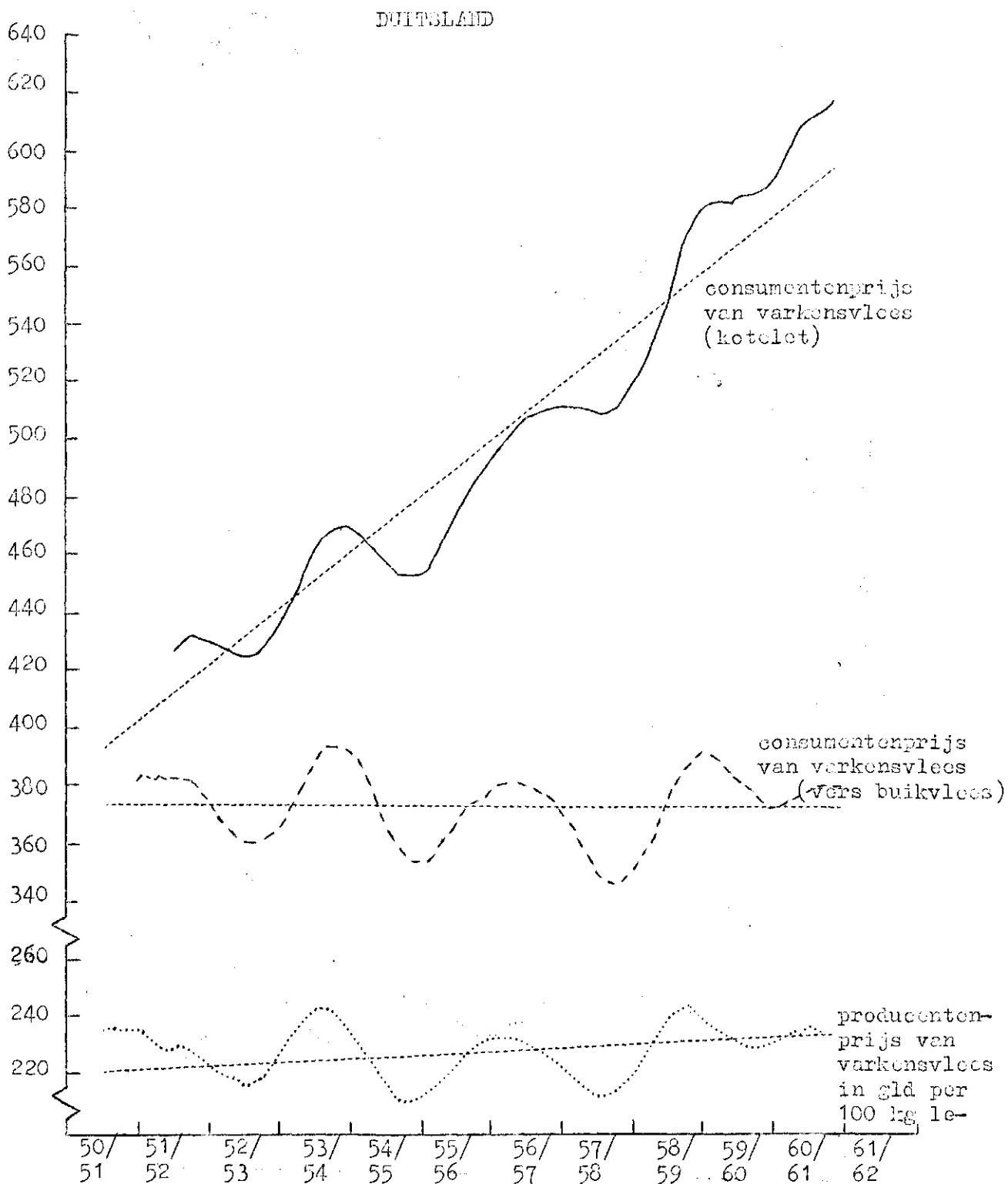
De desbetreffende grafieken (dubbel logaritmische schaalverdeling) kunnen tevens een zeer globale indruk van de elasticiteiten in de diverse landen geven. Voor dit doel zijn drie hulplijnen getrokken waarvan de hellingen de bijbehorende elasticiteitscoëfficiënten weergeven.

- 1) De uit de grafieken 7a en 7b blijkende inkomensdaling in Frankrijk in de jaren 1958 en 1959 (in de grafieken aangeduid) is in nationale valuta uitgedrukt minder sterk geweest. De te constateren daling houdt verband met de devaluering van de Franse geldeenheid.
- 2) Hier is verondersteld dat een gelijk inkomensniveau op basis van het nationaal inkomen tegen factorkosten ook een min of meer gelijk beschikbaar (beschikbaar voor consumptie en/of besparingen) inkomen betekent.

CONSUMPTIEPRIJZEN VAN VARKENSVLEES (HAMLAPPEN) IN GLD. p.100 KG



CONSUMENTPRIJZEN VAN VARKENSVLEES IN
GLD. PER 100 KG



c. Kleinhandelsprijzen en producentenprijzen

In het voorgaande werd de veronderstelling gemaakt dat, gezien de bestaande concurrentieverhoudingen, de verbruikersprijzen de ontwikkeling der producentenprijzen gemiddeld wel ongeveer zullen volgen. Met behulp van het voorhanden zijnde materiaal is een voldoende toetsing van deze uitspraak niet mogelijk gebleken. Een gemiddeld verloop van de kleinhandelsprijzen van varkensvlees (alle vleesstukken) viel vooralsnog niet te berekenen.

Voor enige landen (i.c. Duitsland en Nederland) beschikten wij over de verbruikersprijzen van enkele varkensvleessoorten. Deze prijzen en de producentenprijzen van varkens in de betrokken landen zijn in de grafieken 8a en 8b uitgezet. De cijfers zijn gebaseerd op maandprijzen¹⁾ waardoor ook de fluctuaties binnen het jaar tot uiting komen. Ook de trendmatige ontwikkeling is in de betrokken grafieken aangegeven.

Duidelijk blijkt hier de parallelliteit in de cyclische bewegingen. De periodieke daling en stijging van de varkensprijzen werkt vrijwel onmiddellijk door in de prijzen van de afzonderlijke vleesstukken. De richting van de prijsontwikkeling (de trend) en ook de amplitude van de cycli is echter verschillend. De verbruikersprijzen van de duurere vleessoorten (hamlappen, koteletten) vertoonden in de periode 1950 t/m 1960 gemiddeld een stijging; de goedkopere soorten (spek en buikvlees) daalden gemiddeld in prijs. In Nederland daalden de spekrijzen gemiddeld sneller dan de varkensprijzen.

Tabel 12

GEMIDDELDE AFWIJKING VAN DE PRIJZEN (12MAANDS VOORTSCHRIJDEND GEMIDDELDE)
VAN DE RESPECTIEVELIJKE TRENDS

	Gemiddelde afwijking in de periode 1950 t/m 1950/'51
<u>Nederland</u>	
Hamlappen	2,4%
Spek	3,0%
Varkens	3,9%
<u>Duitsland</u>	
Koteletten	2,4%
Buikvlees	2,7%
Varkens	3,2%

1) Seizoenbewegingen en toevallige fluctuaties zijn geëlimineerd door een voortschrijdend gemiddelde van deze maandprijzen te berekenen.

Zoals uit de percentages uit de voorgaande tabel mag blijken, fluctueerden de varkensprijzen gemiddeld meer dan de (consumenten)prijzen van de betrokken vleesstukken. De uitslagen van de prijsbeweging van de betere vleessoorten waren gemiddeld procentueel kleiner dan de prijsfluctuaties van spek en buikvlees.

Ook uit prijsgegevens van enige andere landen (België, Frankrijk en Italië) is gebleken, dat de verbruikersprijzen van varkensvlees een minder fluctuerend verloop hebben dan de varkensprijzen.

Als een van de oorzaken hiervan kunnen de distributiekosten worden genoemd. De kosten van de distributiesector - voor een groot deel vaste kosten, waarvan het niveau vrijwel niet door de varkensprijzen zal worden beïnvloed - brengen een star element in de verbruikersprijzen. Hoe groter het vastekostenaandeel in de marge tussen producentenprijzen en kleinhandelsprijzen wordt, hoe meer de producentenprijzen (relatief gezien) zullen gaan fluctueren.

Verder schijnen de detaillisten er naar te streven de marges tegengesteld aan de varkensprijzen te doen fluctueren. In Duitsland werd dit geconstateerd door het "Institut für landwirtschaftliche Marktforschung"¹⁾.

Onafhankelijk van de kostenontwikkeling zouden in Duitsland de marges tussen producenten- en verbruikersprijzen bij een groter aanbod en dalende prijs van slachtvarkens absoluut worden verhoogd en bij een geringer aanbod en stijgende prijs absoluut worden verlaagd. De kleinhandelsprijzen zijn, als gevolg van deze prijspolitiek, stabielere dan de producentenprijzen.

1) Sedert 1953 wordt door dit instituut de ontwikkeling van de kleinhandelsmarges in de vleessector gevolgd.